Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 232 (5823).
10 ОКТЯБРЬ 1985 й.
ПАЙШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган.
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

БУГУНГИ СОНДА:
● «УРОҚ ВА БОЛҒА» ИТТИФОҚИГА САДОҚАТ. 1-бет.
● ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИ: ҲИСОБОТ ВА САЙЛОВЛАР 2-бет.
● САЛОМАТЛИК ҲАҚИДА СУҲБАТЛАР. 3-бет.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросида

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг навбатдаги мажлисида Целиноград шаҳридаги кенгашнинг Озиқ-овқат программасини амалга ошириш ҳамда қишлоқ хўжалигида ва агросаноат комплексининг бошқа тармоқларида фан-техника тараққиётини жадаллаштириш масалалари юзасидан берилган йўл-йўриқлардан келиб чиқадиган вазифалар муҳокама қилинди. Республика колхозларида, совхозларида ва агросаноат комплексининг бошқа корхоналарида капитал маблағлардан, ер, сув ва моддий-техника ресурсларидан етарли равишда самарали фойдаланилмаётганлиги, фонд билан таъминланиш кўпайсада, суғориладиган гектарнинг самарадорлиги суст ўсаётганлиги, маҳсулот етиштиришда меҳнат сарфи ҳали ҳам юқори эканлиги уқтириб ўтилди. Деҳқончилик ва чорвачиликнинг илмий асосланган системалари, меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг илғор формалари суст жорий этилмоқда, иқтисодий ишда жиддий янглишишларга йўл қўйилмоқда.

Республика қишлоқ хўжалигида ва у билан боғлиқ бўлган тармоқларда барпо этилган ишлаб чиқариш потенциали қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришни анча кўпайтиришни ва экономиканинг аграр сектори барча тармоқлари иқтисодий самарадорлигини оширишни таъминлаш, уни интенсив ривожланиш йўлига ўтказиш имконини бериши Бюрода таъкидлаб ўтилди. Область, район партия комитетларига, республика органларига, тегишли министрликлар ва идораларга XII беш йилликда ва шундан кейинги истиқболда агросаноат комплексини ривожлантириш юзасидан конкрет тадбирларни белгилаш топширилди.

Марказий Комитет Бюросида «Умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг Асосий йўналишлари»ни республика Қишлоқ хўжалиги ва Автомобиль транспорти министрликлари қандай амалга ошираётганликлари муҳокама қилинди. Улар шу масалага оид ишни тубдан қайта қуришни амалга оширмаганликлари, ўқувчиларни меҳнатсеварлик руҳида тарбиялашни ташкил этишга оид махсус қоидалар ва норматив актлар ҳамма жойда, муттасил бажарилишини таъминламаганликлари уқтириб ўтилди. Хўжаликлар, автомобиль корхоналари ва ўқув юртларининг коллективлари ўртасидаги ҳамдўстлик шартномалари расмий тарзда тузилган, уларда мактаблар ва ҳунар-техника билим юртларининг ўқув-моддий базасини ривожлантиришнинг истиқболга мўлжалланган конкрет планлари йўқ. Базавий ташкилотлар таълим устахоналарини асбоб-ускуна ва техника билан таъминлаш ҳақида ғамхўрлик қилмаяпти. Ҳар бир катта қишлоқ мактаби ҳузурида йил бўйи ишлайдиган кўп тармоқли ўқувчилар бригадаларини тузиш ва ўқувчиларнинг мутлақ кўпчилигини шу бригадаларга жалб этиш тўғрисидаги ислоҳот талаблари бажарилмаяпти. Бюро министрликлардан КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленумининг умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишга доир қарорларини бажариш юзасидан зарур чораларни кўришни талаб қилди. Партия комитетларига, совет органларига ва бошқа ташкилотларга тегишли кўрсатмалар берилди.

КПСС Марказий Комитетининг «Ичкиликбозлик ва алкоголизмни тугатиш тадбирлари тўғрисида»ги қарори қандай бажарилаётганлиги кўриб чиқилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси бу соҳада республика партия, совет, давлат ва жамоат ташкилотлари ўтказаётган ишни ижобий баҳолаб, айрим партия ташкилотлари, Советларнинг ижроия комитетлари, министрликлар ва идоралар, раҳбар кадрлар ичкиликбозлик ва алкоголизмни таг-туби билан тугатишнинг бениҳоя сиёсий ва социал моҳиятини ҳали англаб олмаганликларини уқтириб ўтди.

Область, шаҳар ва район партия комитетларига, бошланғич партия ташкилотларига КПСС Марказий Комитетининг қарори қандай бажарилаётганини чуқур ва атрофлича таҳлил этиш, бошланган ижобий тенденцияларни мустаҳкамлашга қаратилган ишни кучайтириш, бу соҳадаги камчиликларни қатъият билан йўқотиш, расмиятчиликка, кампаниябозликка йўл қўймаслик, алкоголизмга қарши қонунларни бузувчи шахсларга нисбатан кўнгилчанлик билан ёндашиш фактларини тугатиш топширилди. Марказий Комитетнинг Бюроси шуни таъкидладики, ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши курашни, жамият турмушининг ҳамма соҳаларида ҳушёрликни қарор топтиришни изчиллик билан қатъий ва муттасил ҳал этилиши лозим бўлган жуда муҳим умумпартия, умумдавлат вазифаси, деб ҳисобламоқ керак.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг, Сув хўжалиги қурилиши давлат комитетининг ва «Главсредазирсовхозстрой»нинг саноат ва қурилиш индустрияси корхоналари қувватларидан фойдаланиш ҳамда фан-техника тараққиёти ютуқларини жорий этиш соҳасидаги иши масаласини кўриб чиқди. Улар ишлаб чиқаришни интенсивлашда ва унинг самарадорлигини оширишда КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленуми талаб қилганидек, туб бурилишга эришмаганликлари уқтириб ўтилди. Министрликлар ва идораларнинг, партия ташкилотлари бунинг учун саноатнинг ишини назорат қилувчи мансабдор шахслардан қаттиқ жавоб талаб қилмаяптилар, уларнинг ҳисоботларини тинглаш кўпинча расмий тусда ўтмоқда ва бу ишларни яхшилашга дуруст таъсир ўтказмаяпти. Корхоналарнинг партия ташкилотлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми талаблари руҳида тартиб ўрнатиш ва интизомни мустаҳкамлаш соҳасида лозим бўлган чораларни кўрмаяптилар, экономикада содир бўлаётган жараёнларнинг моҳияти билан чуқур шуғулланмаяптилар, техника тараққиёти учун, моддий ва меҳнат ресурсларидан оқилона фойдаланиш учун коммунист раҳбарларнинг масъулиятини дуруст оширмаяптилар. Марказий Комитет Бюроси сув хўжалиги ташкилотларининг ишидаги бошқа камчиликларни ҳам кўрсатиб ўтди, бу ташкилотларнинг раҳбарлари зиммасига ишлаб чиқариш қувватларини ошириш, ўз қарамоғидаги корхоналарда фан-техника тараққиёти ютуқларини янада кенг ва самарали жорий этиш юзасидан қатъий чоралар кўриш вазифасини юклади.

Бюро мажлисида халқ хўжалигига ва маданий қурилишга партиявий раҳбарликнинг бошқа масалалари ҳам кўриб чиқилди.

СИФАТ ВА САМАРАДОРЛИК — ШИОРИМИЗ

● «ЕТТИЛАР ТАШАББУСИ» — АМАЛДА

ТЎҚУВЧИ Е. ГУБИНАНИНГ РЕКОРДИ

◆ Донгдор тўқувчи шахсий икки беш йиллик планини бажарди.

◆ Йил бошидан буён 2 миллион 400 минг метрдан зиёд ип ва лавсан газламаси тайёрланди.

◆ Ҳозир Евгения Губина 54 мокисиз дастгоҳга хизмат кўрсатмоқда.

◆ Тўқувчи КПСС XXVII съездига янги меҳнат армуғонлари тайёрлаш ниятида.

БУГУН

Тошкент тўқимачилик комбинатининг энг тажрибали тўқувчиларидан бири Е. Губина «Дружба» деб номланган ип-лавсан газламаси тўқишга қўйилган 54 та мокисиз дастгоҳдан ўн учинчи беш йиллик ҳисобига тайёрланган дастлабки уч минг метр сурпни тушириб олди.

Икки кун аввал Евгения Губина корхонадаги тўқувчилар орасида биринчилардан бўлиб бир беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажариш бўйича зиммасига олган социалистик мажбуриятни бажарганлиги ҳақида рапорт берган эди. Илғор тўқувчи шу беш йилликнинг ўтган даври мобайнида 2 миллион 406 минг метр сурп тайёрлади, 1200 минг метр газлама планга қўшимча тайёрланди.

Тўқувчи меҳнат муваффақиятининг сири техникага хизмат кўрсатиш зонасини кенгайтириш, илғор иш усулларидан оқилона фойдаланишдадир. Ҳар куни у фақат ип улаш учун сарфланадиган 50 минут иш вақтини тежаб қолмоқда.

Муваффақиятдан руҳланган Е. Губина КПСС XXVII съездини янада катта меҳнат зафарлари билан нишонлашга аҳд қилди.

Республикамиз пойтахти етти ташаббускор ишчисидан бири бўлган донгдор тўқувчининг издошлари корхонада жуда кўп. Жумладан тажрибали мастер ёрдамчиси Сирожиддин Пўлатов яқинда икки беш йиллик шахсий топшириғини бажарганлиги ҳақида рапорт берди. Тўқувчи Каромат Ёқуббоева, йигирувчи Шоира Тошматова, мастер ёрдамчиси, область мукофотининг лауреати Қурбон Абдураимов ва бошқалар ана шундай марраани эгаллаш арафасида туришибди. Комбинатдаги ҳар ўн тўқувчидан саккиз киши белгиланганидан кўп техникага хизмат кўрсатмоқда.

Тошкентдаги «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасида ишлаб чиқаришни техника билан қайта жиҳозлашга катта эътибор берилмоқда. Жумладан, бирлашманинг цехларидан бирида янги юқори унумли, программа билан бошқариладиган тўқув дастгоҳлари ўрнатилади. Бу дастгоҳлар устки трикотаж буюмлари учун деталларни тайёрлашга мўлжалланган. Янги дастгоҳлар ишга туширилиши билан корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг сифати яхшиланди, хом ашё тежамкорлик билан сарфланадиган бўлди. Бирлашма коллективи КПСС XXVII съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олишга қизғин тараддуд кўрмоқда.

СУРАТДА: бирлашманинг пешқадам ишчиси А. Сирожиддинова. У программа билан бошқариладиган тўқув дастгоҳларида ишлашни биринчилар қатори ўзлаштирди.

В. Сироткин фотоси.

ТОШКЕНТДА ЧЕХОСЛОВАКИЯ ЭКОНОМИКАСИ ВА ТЕХНИКАСИ КУНЛАРИ

ҚАРДОШЛИГИМИЗ МУСТАҲКАМЛАНАВЕРСИН!

СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводининг бош конвейери. Бу ерга, 31-йиғув цехига 9 октябрь куни корхонанинг юзлаб ишчилари чехословак-совет дўстлиги митингига келишди. Улар азиз меҳмонларни — Чехословакия экономикаси ва техникаси кунлари муносабати билан Ўзбекистон пойтахтига келган ЧССР ҳукумат делегацияси аъзоларини самимий кутиб олдилар.

«Тошкент трактор заводи» бирлашмасининг бош директори И. Х. Мусин, пайвандловчи М. Сисоева, токарь Н. Йўлдошев митингда сўзга чиқиб фашизмга қарши биргаликдаги курашда юзага келган халқларимизнинг қардошлиги тўғрисида, тинчликни ҳимоя қилиш йўлида биргаликда сарфланаётган куч-ғайратларда, социалистик қурилишда мустаҳкамланган мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик ҳақида гапирдилар. Чехословакия ҳукумат делегациясининг бошлиғи, ЧССР ҳукумати раисининг ўринбосари К. Лацо ўз нутқида икки қардош мамлакат ўртасида мустаҳкамланиб бораётган иқтисодий ва савдо алоқаларининг муҳимлигини таъкидлади. Тошкентда ўтаётган Чехословакия экономикаси ва техникаси кунлари ана шундай алоқаларнинг ёрқин ифодасидир. У Ўзбекистон ишчиларига Совет Ватани, бутун социалистик ҳамдўстлик фаровонлиги йўлида янги-янги меҳнат муваффақиятлари тилади.

Чехословакиялик меҳмонлар завод цехларида бўлиб, роботлаштирилган янги линияларни ва маҳсулот намуналарини кўздан кечирдилар, корхонанинг меҳнат шуҳрати музейини бориб кўрдилар.

УРУШ ВЕТЕРАНЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВ

Чехословакия халқларини гитлерчилар фашизмидан ҳалос этган Совет Армияси сафларида кўпгина ўзбекистонлик жангчилар бор эди. Қардош мамлакат ҳукумат делегациясининг уруш ветеранлари билан бўлиб ўтган учрашувида уларнинг кўрсатган жасорати учун қизғин миннатдорчилик сўзлари янгради. 9 октябрь куни уруш ветеранлари Совет комитетининг Тошкент секциясида меҳмонлар билан бўлиб ўтган учрашувга Чехословакия ва унинг пойтахти Прагани озод қилиш учун олиб борилган жангларда қатнашган собиқ жангчилар келишди. Делегация аъзоларини Тошкент секциясининг раиси Совет Иттифоқи Қаҳрамони Б. Эргашев самимий табриклади.

— Социалистик Чехословакия меҳнаткашлари фашистлар Германиясини тор-мор этишга ҳал қилувчи ҳисса қўшган халоскор совет жангчиларининг хизматларини юксак қадрлайдилар, — деди Чехословакия делегациясининг аъзоси, ЧССРнинг Совет Иттифоқидаги элчисининг ўринбосари Е. Ондрэка. — Халқимиз мамлакатимиз озодлиги йўлида ўз жонини фидо қилган совет солдатларининг муқаддас хотираси олдида бош эгади.

Йиғилганларнинг қарсаклари остида Улуғ Ватан уруши ветеранларига Чехословакияни озод қилиш учун олиб борилган жангларда мардлик кўрсатганлиги учун делегация номидан фахрий варақалар топширилди.

Учрашув қатнашчилари бундан буён ҳам қардошларча совет—чехословак дўстлигини бутун чоралар билан мустаҳкамлашга ўзаро интилаётганликларини изҳор қилдилар, янги уруш оловини ёқувчиларнинг кирдикорларига қарши, ядро хавфини бартараф этиш учун курашишга азму қарор берганликлари ҳақида гапирдилар.

ЮЛИУС ФУЧИК МУЗЕЙИДА

Тошкентда Чехословакия экономикаси ва техникаси кунларининг қатнашчилари — қардош мамлакатдан келган меҳмонлар Тошкентдаги Юлиус Фучик музейи фахрий меҳмонлари китобига қуйидаги сўзларни ёзиб қолдирдилар: «Ўзбеклар диёрида Чехословакиянинг миллий қаҳрамони тўғрисидаги хотира муқаддас сақланаётганлигидан миннатдормиз». Делегация аъзолари оташин антифашистнинг қаҳрамонона ҳаёти тўғрисида, унинг «Руде право» газетасининг Ўрта Осиёдаги мухбири сифатида ўтказган кунлари ҳақида ҳикоя қилувчи экспозиция билан танишдилар. Музейда чехословакиялик дўстларнинг кўпдан-кўп совғалари авайлаб сақланмоқда. Меҳмонлар Фучик Ватани — Праганинг бугунги куни тўғрисида ҳикоя қилувчи альбомни музейга туҳфа қилдилар. **(ЎзТАГ).**

XXVII Тошкент жасоратномаси

ПАХТАЗОРДАН ДАРАКЛАР № 1

ПАХТАКОРГА МАДАДКОРЛАР

Шу кунларда республикамизнинг азамат пахтакорлари тўртинчи миллион ҳисобига «оқ олтин» топширмоқдалар. Поёнсиз пахтазорларда терим суръати кун сайин авж олиб боряпти. Етиштирилган мўл ҳосилни ёғин-сочинга қўймай, тезу соз йиғиб-териб олиш бугунги куннинг энг долзарб вазифасидир!

Буни яхши ҳис этган минглаб тошкентликлар бугун ўз ўринларини пахтазорда деб билмоқдалар. Тошкентнинг ўнлаб коллективлари қўриқ Жиззах ва Сирдарё пахтазорларига йўл олдилар. Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти, Беруний номидаги Тошкент политехника институти, В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети, Тошкент давлат медицина институти ва бошқа олий ўқув юртлари ҳамда ўрта махсус билим юртларининг студентлари пахтазорларга отландилар.

Биз бир неча ана шундай коллективлар ҳузурида бўлдик. Шунга ишонч ҳосил қилдикки, ўн биринчи беш йилликнинг якунловчи йилида улар пахтакорларга ҳар қачонгидан салмоқли оталиқ ёрдами кўрсатишга ва партиямизнинг XXVII съезди, Ўзбекистон Компартиясининг XXI съездини Ўзбекистоннинг улкан «оқ олтин» хирмонини уйиб ёруғ юз билан кутиб олишга бел боғлаганлар.

Анъанага кўра бу йил ҳам «Тошкент оқшоми» — «Вечерний Ташкент» газеталари ва «Главташпассавтотранс» бошқармасининг оталиқдаги областлар пахта далаларидаги матбуот марказини ташкил этдик. Сайёр экипаж аъзолари қўриқ областларнинг пахта далаларига отланган чексиз колонналар билан бирга йўлга чиқишди. Улар тошкентлик студентлар ва ишчи-хизматчи ҳашарчилар билан бир сафда, қишлоқ меҳнатчилари билан ёнма-ён ва уларга ҳамнафас бўлиб, «оқ олтин» учун катта умумхалқ курашига ҳамшаҳарларимиз қўшаётган ҳиссани мунтазам ёритиб борадилар.

Шуни таъкидлаб ўтмоқчимизки, ҳақиқий ватанпарварлик ҳис-туйғуси жўш урган ҳамшаҳарларимизнинг кайфиятлари бугун аъло даражада. Уларни эзгу мақсад бирлаштириб турибди: мўл «оқ олтин»нинг бир мисқолини ҳам ерда қўймай, севимли она-Ватанимиз хирмонига тўкиш иштиёқида вақтинча ўқув дарсликларини, қалам-дафтарларини, дастгоҳларини бир четга қўйиб ҳосил тақдири ҳал бўлаётган пахтазорлар қучоғида жавлон урмоқдалар!

«Ўроқ ва Болға» дўстлиги, беғараз оталиқ ёрдами бу йилги пахта терими мавсумида ҳам ажойиб самаралар беражак!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ — ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ ГАЗЕТАЛАРИ ВА «ГЛАВТАШПАССАВТОТРАНС» БОШҚАРМАСИНИНГ ОТАЛИҚДАГИ ОБЛАСТЛАРНИНГ ПАХТА ДАЛАЛАРИДАГИ МАТБУОТ МАРКАЗИ.

Махсус мухбирларимиз Ҳ. Икромов, А. Хатамов, Р. Нуъмонов, Т. Каримовлар Жиззах ва Сирдарё областларидан хабар қиладилар.

«Оқ олтин» йиғим-терими — ҳаммамизнинг ишимиз. Ҳар сафаргидек бу йил ҳам Тошкент олий ўқув юртларининг студентлари пахтакорларга яқиндан ёрдам берадилар.

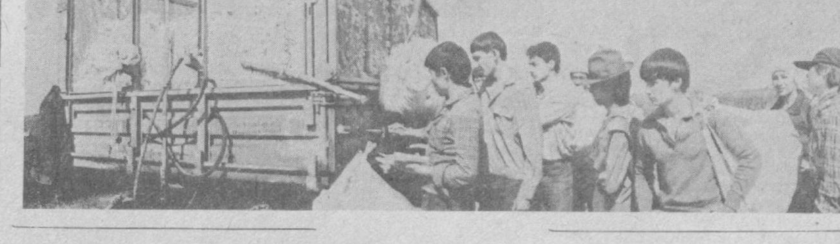

„ОҚ ОЛТИН"— ВАТАНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 9 октябргача бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён.

Фарғона	2,85	70,33
Хоразм	1,57	69,35
Тошкент	3,72	64,71
Наманган	3,06	64,07
Бухоро	1,46	62,89
Андижон	2,43	57,31
ҚҚАССР	1,95	56,62
Сурхондарё	2,34	53,68
Навоий	1,67	53,16
Самарқанд	1,80	46,20
Сирдарё	4,55	39,28
Жиззах	3,80	38,18
Қашқадарё	1,64	34,21
Республика бўйича:	2,52	54,54

● Пахтазор илҳомлари

Хирмон бўлар чаноқлардан томиб пахтам...

Хирмон бўлар чаноқлардан томиб пахтам,
Тонг нуридай оппоқ, лўппи, момиқ пахтам.
Юрагимда завқим ортар терган сайин
Кўкда юлдуз чаманидай ёниқ пахтам.
Чўлга илк бор ҳаёт тотин бердик бизлар,
Олов қалбли мард йигитлар, чевар қизлар.
Оқ олтиндан чирой очди чўл сийнаси,
Жамолидан баҳра олиб порлар кўзлар.
Ишга солди техникани моҳир қўллар,
Сўлим водий тароватин берди чўллар.
Қўриқ очиб мўъжизалар яратганни
Олқишлайди таҳсин айтиб барча эллар.
Хирмон бўлар чаноқлардан томиб пахтам
Ой нуридай оппоқ, лўппи, момиқ пахтам.
Она юртга меҳрим ортар терган сайин —
Тонгги юлдуз чароғидай ёниқ пахтам.

Қўлдош МАМИРОВ,
Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси.

Даволаш методларини такомиллаштирайлик

9 октябрь куни Тошкентда физиотерапевтлар ва курортологлар, невропатологлар ва психиатрларнинг Бутуниттифоқ илмий медицина жамиятлари бирлашган пленуми очилди. Унинг иштирокчилари — барча иттифоқдош республикалар, Москва ва Ленинграддан келган олимлар марказий нерв системаси касалликлари билан боғлиқ проблемаларни муҳокама этмоқдалар, тўпланган тажрибани баҳам кўрмоқдалар, даволашнинг энг янги методлари билан танишмоқдалар. Пленумда илмий медицина жамиятларининг бундан буёнги ҳамкорлиги конкрет программасини ишлаб чиқишга қарор қилинди.

(ЎзТАГ).

ШУ КУННИНГ НАФАСИ

БУГУН ТОШКЕНТДА:

● «Узбекгидроэнергострой» трестининг «Ташэнергострой» қурилиш-монтаж бошқармаси коллективи ўн биринчи беш йиллик топшириғини бажарганлиги ҳақидаги рапортга имзо чекди. Бошқарма ишчи ва хизматчилари 1985 йил планига қўшимча бир миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга оширдилар. Йил охирига қадар планга қўшимча яна ярим миллион сўмлик иш бажарилади. Эришилган улкан муваффақиятга В. Ким, П. Морозов сингари бригадалар, ўнлаб ишлаб чиқариш илғорлари муносиб ҳисса қўшдилар.

ОБ-ҲАВО

● Бугун эрталаб соат 10 да Тошкентда 17 даража иссиқ бўлди. Бугун кечаси 8—10, эртага кундузи 23—25 даража иссиқ бўлади.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҳисобот ва сайловлар

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми қарорлари—амалда

СЎЗ ВА ИШ БИРЛИГИ

Партия ташкилотининг секретари қандай бўлмоғи керак! Бой ҳаётий тажрибага эгами! Обрўли ёки ишчанми! Нотиқ ва агитаторми! Бу хусусиятларнинг ҳаммаси партия ташкилоти етакчисида мужассам бўлмоғи керак. Владимир Александрович Долженков В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг 22-цехи секретарлигига биринчи марта бундан 3 йил муқаддам сайланган эди. Ўшанда у эндигина 30 ёшдан ошганди. Совет Армияси сафида хизмат қилди, кейин ишлади — бутун тажрибаси шулардан иборат, эди холос.

Бригадирлик унчалик енгил иш эмас. Аммо Владимир Долженков ташкилотчилик қобилияти туфайли меҳнат коллективини уюштира билди, смена топшириқларининг доимо бажарилишига эришди. Аммо бригада бошқаю, цех бошқа. Цехда кўпчилик ишлайди, шунинг учун ҳам цех партия ташкилотининг секретари ҳар бир киши қалбига йўл топа олиши, бутун коллектив ҳақида ғамхўрлик қилиши керак.

У уч марта ҳисобот доклади қилди. Уларнинг ҳар бири бир умр ёдидан ўчмайди, албатта. Ютуқлар ҳам бўлди, камчиликлар ҳам. Баъзан унинг шаънига нордон гаплар ҳам айтилди. Бироқ Владимир Александрович бу гаплардан ҳамиша сабоқ олди. Ўз тажрибасини бойитиб борди. Бу галги ҳисобот-сайлов йиғилишида қилинган доклад ана шу бой тажрибанинг самараси бўлди.

Партия бюросининг секретари В. А. Долженков қилган ҳисобот доклади ихчам эди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми, унинг хулоса ва қарорлари республикамиз барча партия ташкилотларида жиддий суҳбатга сабаб бўлди. Айнан ўша вақтдан бошлаб, деб таъкидлади партия ташкилотининг секретари, цех партия бюроси ва коммунистларининг фаолияти активлашди. У аниқ мақсадга қаратилди. Бу мақсад партия йиғилишларининг қарорида ўз аксини топди. Қарорлар ҳажман ихчам бўлса ҳам, лекин жуда конкрет эди. Қабул қилинган қарорнинг ҳар бир бандини бажариш устидан қатъий назорат ўрнатилди. Ҳар бир йиғилишни бундан олдинги йиғилиш қарори қандай бажарилгани тўғрисидаги ахборотни тинглашдан бошлаш расм бўлди. Шу йилнинг 17 январида бўлиб ўтган партия йиғилишида смена-суткалик топшириқларни сифатсиз бажариш ҳоллари масаласи муҳокама этилди. Йиғилиш қабул қилган қарорда ҳам бу акс эттирилди. Ҳозирги пайтда бу масала муваффақиятли ҳал этилган.

Ҳисобот даврида йиғилишларда ва партия бюросининг мажлисларида коммунистларнинг ҳисоботларини, шу жумладан раҳбарларнинг Устав талабларини, хизмат вазифаларини қандай бажаришаётгани тўғрисидаги ҳисоботларини тинглаш жорий этилди.

Мастер И. Хисамов партия бюросининг мажлисида шундай ҳисобот берди. У топширилган иш учун масъулиятни етарлича ҳис қилмаган эди. Цех маъмуриятига Хисамовни раҳбарлик лавозимига тавсия этмаслик таклиф этилди. Ҳисобот даврида ПДБ бошлиғи П. Андреев, цех бошлиқларининг ўринбосарлари А. Сергиенко ва Ф. Ҳикматуллаев, цех бошлиғи Б. Викторовларнинг ҳам партиявий-ишлаб чиқариш характеристикаси кўриб чиқилди ва тасдиқланди.

Маъмурият фаолиятини назорат қилиш комиссиясининг иши таҳсинга сазовор бўлди. Ҳисобот йиғилишида унинг активлигига муносиб баҳо берилди. Топширилган иш учун масъулиятни ҳис этиш деб шуни айтса бўлади. Комиссия олиб борган иш самаралари яққол кўриниб турибди.

Бюро аъзоси И. Лавров етакчилик қилаётган маъмуриятнинг хўжалик фаолиятини назорат қилиш комиссияси ишга жиддий ёндошиши билан ажралиб турди. Бу комиссия ўз ҳуқуқидан яхши фойдаланди. Партиявий топшириқни сидқидилдан адо этди. Ҳисобот даврида комиссия саккиз марта йиғилиш ўтказди. Ҳар бир йиғилиш якуни партия бюроси мажлисида кўриб чиқилди ва конкрет қарорлар қабул қилинди. Комиссиянинг актив иш олиб бориши натижасида айрим молиявий интизомни бузиш ҳоллари очиб ташланди. Цех группаларидан бирида штат интизоми бузилганлиги аниқланди. Комиссия бундан ҳам кўпроқ иш қилиши мумкин эди. Бунинг учун ўз ҳуқуқидан тўла фойдаланиши лозим эди. Йиғилишда коммунист И. Лавров ўқув ташкил этилмагани ва партия комитети бу комиссия фаолиятини конкрет йўналтириб бормаганлиги ҳақида ҳаққоний танқидий фикрлар айтди.

Партия бюросининг бошқа аъзолари ҳам активлик ва ишчанлик кўрсатдилар. Цехнинг кекса коммунистларидан бири Л. Власов ташкилотчилик ишларида ҳақиқий ўринбосар бўлди. Қатъиятли ва ҳалол бу коммунист партиявий топшириқларни, ўз хизмат вазифаларини қандай бажараётганликлари тўғрисида коммунистларнинг ҳисоботини тинглаб боришни доимий қоидага айлантиришни таклиф этган эди. У буни таклиф этиш билан чеклангани йўқ, албатта. Ана шундай ҳисоботларни тайёрлаш ва ўтказишда унинг ўзи актив иштирок этди. Партия бюросининг аъзоси Ш. Абдурефиев кўнгилли халқ дружинаси ишини жонлантирди. У командир Р. Шахмаев билан биргаликда меҳнат интизомини йўлга қўйиш бўйича рейдларда қатнашди. Иккинчи сменада ишни ташкил этишга бош-қош бўлди. Бу сменада тартиб-интизом ўрнатди.

Цех партия бюросининг ҳар бир аъзоси цехнинг қизғин ҳаёти билан яшади. Коммунистлар олдида ҳали ҳал этилмаган вазифалар ҳам йўқ эмас. Масалан, техника хавфсизлигининг аҳволини олиб кўрайлик. Бу масала ҳисобот даврида ўтказилган йиғилишлардан бирида жиддий муҳокама қилинган эди. Бригадаларни хўжалик ҳисоби асосида ишлашга ўтказишда ҳам коммунистларнинг активлиги даркор. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифати борасидаги камчиликлар сабаби ҳам чуқур таҳлил этилиши ва сифатни ошириш чора-тадбирлари кўрилиши керак. Бундай вазифалар анчагина бор. Шуни комил ишонч билан айтиш мумкинки, коммунистлар бу масалалар билан ҳам актив равишда шуғулланадилар. Негаки партия бюросининг янги составига энг актив коммунистлар киритилди. Унга эса мана, тўртинчи марта Владимир Александрович Долженков етакчилик қилмоқда.

Л. ДЕРГУНОВА,
«Ударник» кўп нусхали газетасининг мухбири.

• Беш йиллик илғорлари

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Тошкент экспериментал фурнитура-пластмасса заводининг коллективи СССР Конституцияси кунини ажойиб меҳнат совғаси билан кутиб олди. Байрам арафасида корхона коллективи беш йиллик план муддатидан олдин бажарилганлиги ҳақида рапорт берди. Корхона ишчилари йил охирига қадар планга қўшимча 1 миллион 295 минг сўмлик турли хил буюмлар ишлаб чиқаришади ва реализация қиладилар.

Коллективнинг юздан зиёд аъзоси СССР Конституцияси ва Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 68 йиллиги шарафига олган социалистик мажбуриятини уддалаб қўйди. Ҳозир улар ўн иккинчи беш йиллик ҳисобига маҳсулот тайёрлашмоқда.

Зарбдор меҳнат вахтасида 2-асбобсозлик участкаси, ностандарт ускуналар участкаси коллективлари пешқадамлик қилишяпти. Ш. Хабибуллин, О. Медведев, А. Зарипов, В. Зенкина сингари ўнлаб илғорлар шахсий беллашувларда намуна кўрсатишмоқда.

ЛОЙИҲАЧИЛАРГА СОВҒА

Тошкентдаги 4-уйсозлик комбинати 2-қурилиш конвейерлари бошқармасининг қўли гул қурувчилари яқинда шаҳримизнинг Собир Раҳимов районидаги Беруний майдонида иккита 9 қаватли кўркам турар жой биноларини қуриб битказган эдилар. Шу ерда улар яна бир 9 қаватли турар-жой биносини қурмоқдалар. Бу кўркам бино 90 хонадонга мўлжалланган бўлиб, у «Ташгипрогор» лойиҳа институтининг 7-устахонаси инженер ва архитекторлари яратган лойиҳа асосида қурилмоқда. Унинг турар жой саҳни 3720 квадрат метрдан зиёд бўлиб, «Союзузбекгазпром» Бутуниттифоқ бирлашмасига қарашли «Узгипрогаз» лойиҳа институти ходимларига мўлжалланган.

Прораб Наиль Раббимов, бригадир Виктор Демидов, монтажчи Николай Гугля ўз ҳамкасблари билан турар жой биносини зилзилага чидамли ва кўркам бўлиши учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Бу янги уй-жой биноси шаҳримиз газ саноати ходимлари учун муносиб совға бўлади.

• ПОЙТАХТ ҚУРИЛИШЛАРИДА

ЯНГИ МИКРОРАЙОН

Куйбишев шоссеси атрофи тобора гўзаллашиб бормоқда. Кейинги уч йил мобайнида магистралнинг икки четида янги турар жойлар, маданий-маиший бинолар қад кўтарди. «Средазэлектроаппарат» ишлаб чиқариш бирлашмаси яқинида эса яна бир янги микрорайон пайдо бўляпти.

Янги турар жой квартали кун сайин ўзининг чегарасини кенгайтириб бормоқда. Яқиндагина тўққиз қаватли ёшлар ётоқхонаси пойдеворига асос солинган эди. Мана у кўзга ташланиб қолди. Бинонинг монтажини Тошкент шаҳар қурилиш Бош бошқармасига қарашли 159-трестнинг 22-қурилиш бошқармаси ҳисобидаги Куртвели Заитов бошлиқ бригада жадал суръатда амалга оширмоқда. Комплекслашган бригаданинг 22 аъзоси бир қатор турдош касбларни пухта эгаллаб олган. Уларнинг ҳар бири юксак касб маҳоратига эга. Масалан, пайвандчилар Анатолий Яковенко билан Сейтнелиса Адильшаева, монтажчи Абдунаби Абдулҳақовлар ҳар бир ишда бошқаларга ўрнак бўлиб, ўзларининг бой тажрибаларини ёшларга қунт билан ўргатиб келмоқдалар. Уларга энг масъулиятли вазифалар топширилади. Ўз навбатида улар мураккаб монтаж ишларини дўндириб бажаришади.

Бу илғор бригаданинг ҳисобида жуда кўплаб уйлар, болалар боғчалари, маъмурий бинолар бор. Шуниси характерлики, коллектив ҳар бир объектни «яхши» баҳоларда давлат қабул комиссиясига топширишга одатланган.

— Биз ишимизда сифатга алоҳида эътибор берамиз, — дейди бригадир Куртвели Заитов. — Қурувчиларимиз виждонан, ҳалол ишлашади. Топширилган ишни белгиланганидан ҳам сифатли бажаришга ҳаракат қилишади. Айни кунларда қурувчиларимиз КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани қизитиб ишламоқдалар.

Ҳа, қурувчилар барча совет кишилари қатори бу шонли кунни юксак меҳнат армуғони билан қарши олишга бел боғлашган. Улар съездолди вахтасида юксак унум билан ишлашиб, ҳар ойда 50—60 минг сўмлик капитал маблағни ўзлаштиришга аҳд қилдилар.

Бугунги меҳнат мароми қурувчиларнинг сўзи билан иши бир эканлигини кўрсатмоқда. Улар ҳеч қандай узилишсиз, бир маромда ишлашмоқда. Кунлик топшириқлар 20—25 процент ошириб адо этилмоқда.

— Биз ўз касбимизни жони-дилимиздан севамиз,— дейди илғор коллективнинг ҳар бир аъзоси. — Мана, янгидан-янги уйлар бунёд этмоқдамиз. Киши ўз меҳнати самарасини кўриб қанчалик қувонса, биз ҳам шундай. Чунки биз ўз меҳнатимиз билан кишиларга қувонч улашамиз.

Бу коллективнинг умумий фикри, улар ана шу ният билан ишлашмоқда. Бу эзгу ишда уларга фақат муваффақият тилайсан, киши.

Ю. КОВАЧ,
жамоатчи мухбир.

***

СУРАТДА: К. Заитов бригадаси аъзолари ишга киришишдан олдин ўзаро маслаҳатлашишмоқда.

Автор фотоси.

ТО ГАИ ОЙНАСИ №4

ИЗЗАТИНИ БИЛМАГАНЛАР

Шаҳримизда маст ҳолда транспорт воситаларини бошқараётган ҳайдовчиларга қарши изчил кураш олиб борилмоқда. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши курашни кучайтириш тўғрисида»ги Фармонига мувофиқ ана шундай ҳайдовчиларга энг жиддий маъмурий таъсир чоралари кўрилаяпти.

Ўтган ҳафта мобайнида давлат автомобиль инспекцияси ходимлари транспортни маст ҳолда бошқарган 52 ҳайдовчини аниқладилар.

КПСС Марказий Комитети яқинда «Ичкиликбозлик ва алкоголизмни бартараф этиш тадбирлари тўғрисида» КПСС Марказий Комитетининг қарори қандай бажарилаётганлиги масаласини кўриб чиқиб, баъзи жойларда ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши кураш кампаниячилик характерида олиб борилаётганлигини, бу ишга кенг актив, айрим меҳнат коллективлари жалб этилмаётганлигини жуда тўғри таъкидлади.

«Главташкентстрой» 3-автотранспорт корхонаси ана шундай коллективлардан бўлиб чиқди. Ўзингиз ўйлаб кўринг. Қатортол кўчасида ЗИЛ —130 91—41 ТНГ номерли автомашинани маст ҳолда бошқарган Константин Земсков ушланган эди. Аммо 3-АТП директори Н. Агзулаев ва маҳаллий комитет раиси Қаюмов ўртоқлар ҳайдовчини қаттиқ жазолаш ўрнига ГАИга характеристика ва илтимоснома йўллашибди. Унда «К. Земсков ўзини интизомли ҳайдовчи сифатида кўрсатган...» деб, мазкур ишни жамоатчилик ўртасида кўриб чиқиш учун топширилишини илтимос қилишибди. Дирекция томонидан бундай бўшангликни кўриб, корхонанинг бошқа ҳайдовчилари ҳам «бошимизни силайдиган, ёнимизни оладиган одамлар бор» деб алкоголь истеъмол қилишмоқда. Тунукачи Анатолий Кобижаев маст ҳолда ЗАЗ—968 89—09 ТНХ номерли автомашинасини бошқарар экан, ана шу ҳақда ўйлаган бўлса керак. 3-АТП директори ушбу фактлар устида жиддий фикр юритиб, тўғри хулосалар чиқариб олиши лозим.

Тошкент геология-разведка факультетининг ассистенти Тўхтамурод Исматов ҳам ўз машинасини ширкайф бошқарган. Аммо у «фақат қимиз ичган эдим» деб ишонтиради. Лекин бунга ишониш қийин.

77-06 ТНУ номерли «Москвич-412» машинаси Глинка кўчасидан илон изи бўлиб борарди. ГАИ инспектори рулни маст киши бошқараётганлигини дарҳол фаҳмлади. Лекин инспекторнинг ишорасига ҳайдовчи тўхтамади. Кўрилган тадбирлар натижасида ҳайдовчи ушланди. Аниқланишича уни ўрта даражада маст бўлган «Ташгорразнобитприбор»нинг участка бошлиғи Константин Попадопулас бошқараётган экан. Текширув пайтида унинг ҳайдовчилик гувоҳномаси ҳам, машинанинг ҳужжатлари ҳам йўқ эди. Шунга қарамай унга ҳайдовчилик гувоҳномасидан айрилишга тўғри келади.

3-трамвай депосининг ҳайдовчиси Саиден Измаилов ҳам эрталаб соат 8 да алкоголь таъсирида 3177-78 номерли трамвайни бошқариб, ўта масъулиятсизлигини кўрсатган. Ахир трамвайда пассажирлар бор эди-ку!

Шунингдек, врачлар малакасини ошириш институтининг ҳайдовчиси Тальгат Газизулин, Собир Раҳимов райпишчеторги 30-магазинининг сотувчиси Шавкат Аҳмедов, Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси хромловчиси Николай Воротников, «Ташэнергострой» ҳайдовчиси Виктор Скворцов, 6-таксопарк ҳайдовчиси Пўлат Шермуҳамедов ва бошқалар ушланди.

Кўриниб турибдики, меҳнат коллективларида профилактика ишлари яхши йўлга қўйилган эмас. Ваҳоланки, барча ташкилий-тарбиявий ишларда интизом ва тартиб ичкиликбозликка қарши курашда муваффақиятнинг гарови эканлигини ҳисобга олиш лозим.

«Тошкент оқшоми», «Вечерний Ташкент» газеталари ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Ички ишлар бошқармасининг ГАИ бошқармаси рейд бригадаси.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»-ДА БОСИЛГАНДАН КЕЙИН

«АҲОЛИ РАНЖИМАСИН»

Газетанинг шу йил 23 август сонида юқоридаги сарлавҳа остида танқидий мақола берилиб, унда «Ракат» каналини тозалаш ишлари яхши олиб борилмаганлиги айтилган эди.

Редакция Фрунзе район ободонлаштириш бошқармасидан жавоб олди. Ҳақиқатан ҳам каналга сув қуйишгача бўлган даврда уни тозалаш ишлари сув хўжалиги бошқармаси томонидан сифатсиз олиб борилган. Бугунги кунда «Ракат» канали белгиланган миқдордаги сув билан таъминланмоқда. Каналда ҳамиша белгиланган миқдордаги сув бўлишини таъминлаб туриш район ободонлаштириш бошқармасининг ирригация бўлимига топширилди.

***

Бу мақолага Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети ободонлаштириш Бош бошқармасидан ҳам жавоб олинди.

Мақолада келтирилган фактлар ўринли, дейилади унда. Бугунги кунда «Ракат» ва «Пул эмас» каналлари чиқиндилардан тозаланиб, белгиланган миқдорда сув билан таъминланди.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС ВА АПН МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

• СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИГА ОҚ ЙЎЛ

СОФИЯ. Бургасда «Янги материаллар ва илғор технологиялар» илмий маркази ташкил этилди. БХР фан ва техника тараққиёти Давлат комитети томонидан ташкил этилган бу марказнинг асосий вазифаси ишлаб чиқаришнинг нефть химияси, техник керамика, легирланган пўлат, денгиз сувидан ноорганик моддаларни ажратиб олиш каби соҳаларида янги материаллар ва илғор технологияни ишлаб чиқиб, жорий этишдан иборат. Марказнинг 2000 йилгача бўлган фаолият программаси бўлажак беш йилликлар, айниқса тўққизинчи беш йиллик плани (1986—1990 йиллар) вазифаларини амалга ошириш билан боғлангандир. Замонавий тажриба — саноат базалари ва ЭҲМ комплексини барпо этиш планлаштирилган.

ЯНГИ ТИПДАГИ ТРАКТОР

БУХАРЕСТ. Руминиядаги энг йирик Брашов тракторсозлик заводида янги типдаги тракторни ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Бу ғилдиракли машиналарнинг техникавий ва фойдаланиш характеристикалари оширилган. Урушдан кейинги даврда Брашовдаги корхонада 1 миллиондан ортиқ трактор ишлаб чиқарилди. Завод коллективи ўз маҳсулотини такомиллаштириш устида мунтазам иш олиб бормоқда. Ҳозир заводда янгиланган маҳсулот улуши 55 процентга етди. Руминияда Крайова, Меркуря-Чук, Кодла, Тимишоар ва Орадяда трактор ишлаб чиқариш сўнгги йигирма йил ичида беш баравардан зиёдроқ кўпайди. Румыния тракторсозлик корхоналари маҳсулотининг деярли 80 проценти экспортга, жумладан Совет Иттифоқига жўнатилмоқда.

СОВЕТ БУЮРТМАЛАРИ БАЖАРИЛМОҚДА

БРАТИСЛАВА. Словакиядаги «Озиқ-овқат саноати учун машиналар ва ускуналар» ихтисослаштирилган бирлашмасининг маркаси қўйилган буюмлар юксак техникавий даражаси, унумдорлиги ва ишлатишда пишиқ-пухталиги билан ажралиб туради. Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгаши аъзолари бўлган мамлакатлар социал-иқтисодий интеграцияси комплекс программасининг амалга оширилишида актив иштирок этиш бирлашманинг чет эллардаги шериклари рўйхатини кенгайтириб, унинг СССР озиқ-овқат программасини амалга оширишда иштирок этишига ёрдам берди. Братиславадаги бирлашманинг Свидница ва Гелницадаги заводлари коллективлари йирик совет буюртмларини бажаришни ишчи назоратига олдилар ва шу йилнинг охирига қадар СССРга озиқ-овқат ва гўшт-сут саноати корхоналари учун 50 миллион кроналик махсус техника етказиб бериш мажбуриятини олдилар.

«УЛГУРЖИ ЯРМАРКА—85»

УЛАН-БАТОР. Бу ерда «Улгуржи ярмарка —85» ўз ишини тугаллади. Унда республикадаги 20 дан ортиқ министрлик ва идоралар қатнашди. Улар жун, мўйна ва трикотаж буюмлар, гиламлар, мебель, бошқа товарларнинг хилма-хил турларини намойиш этдилар. Кўргазма дипломлари билан тақдирланган энг яхши буюмларни 1986 йилда Монголия саноати ишлаб чиқара бошлайди.

София — Болгариянинг йирик саноат, маданий ва илмий маркази ҳисобланади. Кейинги йилларда шаҳарнинг бир қатор чекка районларида турар жой массивлари бунёд этилди. Шу билан бирга кўплаб маданий комплекслар, мактаблар, болалар боғчалари, магазинлар қад кўтарди. Кўп қаватли турар жой биноларида саноат корхоналарининг ишчи-хизматчилари яшашмоқда. Улар учун барча қулайликлар яратилган.

СУРАТДА: «Младост» янги турар жой райони.

ЖАҲОН ШАҲАРЛАРИ ВА ПОЙТАХТЛАРИДА

РИМ. Италияда яна террорчилик хуружи қилинди. Англиянинг «Бритиш Эйруэйз» авиация компаниясининг Рим марказий кўчаларидан бири — Виа биссолати кўчасида жойлашган пойтахт бўлимида кучли бомба портлади. Натижада бино ичида бўлган уч хизматчи ва бино ёнидан ўтиб бораётган ўн бир йўловчи оғир жароҳатланди, бино эса деярли батамом вайрон бўлди. Бўлим билан ёнма-ён турган бир неча автомобиль шикастланди. Воқеа рўй берган жойга етиб келган полициячилар ва карабинерлар текшириш олиб бормоқда. Улар портламаган яна икки бомбани топиб олдилар. Бу бомбалар яқинда қўйилган бўлса керак, деб тахмин қилинмоқда.

***

СТОКГОЛЬМ. Швеция тинчлик ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш тарафдорлари француз агентларининг «Рейнбоу Уорриор» кемасини портлатганликларига қарши Стокгольмдаги Франция элчихонаси биноси олдида норозилик намойиши ўтказдилар. Улар кема мансуб бўлган атроф муҳитни муҳофаза қилувчилар халқаро ташкилоти —«Гринпис» фаолиятини қўллаб-қувватлаётганликларини айтиб, ядро қуроли синовлари тўхтатилишини талаб қилдилар.

***

КАНБЕРРА. Француз махсус маҳкамаларининг агентлари шу йил 10 июлда Янги Зеландия Окленд порти гаванида атроф муҳитни ҳимоя қилувчилар Халқаро ташкилоти —«Гринпис» собиқ катта кемаси — «Рейнбоу Уорриор»ни портлатган эдилар. Бу кема Окленд қуруқ докидан жўнаб кетди. Портлаш натижасида кема корпусида ҳосил бўлган катта тешик вақтинча ямаб қўйилди. Бироқ кемага шундай жиддий шикаст етказилганки, кемадан бундан буён фойдаланиш аслида мумкин эмас. Шикастланган кема очиқ савдо йўли билан металлолом учун сотилади, деб хабар қилинмоқда.

***

ЛАГОС. Нигерия пойтахтида Африкадаги ана шу мамлакат мустақил деб эълон қилинганлигининг 25 йиллигини байрам қилишга бағишланган тантаналар бошланди. Тадбирлар программасида федератив республиканинг ҳамма 19 штатида митинглар, парадлар ва намойишлар ўтказиш, шунингдек халқ санъати фестивалларини уюштириш ва турли кўргазмалар ташкил қилиш кўзда тутилади. Тантаналарда мустақиллик йиллари мобайнида мамлакатни ривожлантириш якунларини чиқариш юзасидан ўтказиладиган семинарларга муҳим ўрин ажратилмоқда. Семинарларнинг қатнашчилари нигер халқи олдида турган иқтисодий ва социал-сиёсий проблемаларни ҳал этиш йўлларини ҳам муҳокама қиладилар.

Дори-дармонлар қимматлашмоқда

Ғарбий Германия меҳнаткашлари учун даволаниш ва соғлиқларини тиклаш борган сари қимматга тушмоқда. Йил сайин дори-дармонлар нархи ошиб бораётир. Катта фойда орқасидан қуваётган фармакология фирмалари дори-дармонларга ўзлари истаганча нарх қўйишмоқда. Айниқса энг зарур бўладиган дори-дармонлар нархи тез-тез қимматлашиб туради. Шу боисдан дори ишлаб чиқарувчи Ғарбий Германиядаги фирмалар йил охиригача 525 миллион марка фойда олишни мўлжаллаб қўйишган.

Яна велосипед ҳақида

Статистика маълумотларига қараганда, ҳар беш голландияликнинг 3 таси велосипедга эга бўлиб, улар ҳафтасига 4 марта велосипед хизматидан фойдаланишади. Йил сайин эса велосипед ҳайдовчилар сони кўпайиб бормоқда. Яқинда тадқиқот ўтказган врачлар эришган натижа велосипед ишқибозларини янада қувонтириб юборди. Олинган натижаларга кўра, агар пиёда юриш ишқибозларининг умри голландияликларнинг ўртача яшаш умридан 3, 5 йил кўп бўлса, велосипедда сайр қилувчилар эса 5 йил кўп умр кўришар экан.

«ГЛОРИЯ»НИНГ ШАҲДИ ҚАТТИҚ

НЬЮ-ЙОРК. Қўшма Штатлар шарқий соҳилидаги катта территория ҳозир уруш ҳаракатлари бошланай деб турган зонани эслатади. Миллий гвардия солдатлари, полициячилар ва қутқарув хизматларининг вакиллари соқчилик қилиб юрган бўм-бўш кўчалар, эшиклари маҳкамлаб ташланган ва қум тўлғазилган қоплар билан тўсилган биноларни, кўч ортиб қитъанинг ичкарисига кетаётган минглаб машиналарни кўрасиз. Яқинлашиб келаётган «Глория» бўрони шундай тайёргарликларга сабаб бўлди.

Америка матбуотининг ёзишича, шу бўрон кейинги юз йил ичида АҚШ Атлантика соҳилидаги бўронларнинг энг кучлиларидан бири бўлади. Ҳозирнинг ўзидаёқ ундаги шамолнинг тезлиги соатига 200 километрга етяпти ва соҳилга яқинлаган сайин ундан ҳам ошиб кетиши мумкин. Кўрган кишиларнинг айтишларича, бўроннинг дастлабки шамоли дарахтларни ергача эгиб уларни синдирмоқда. Бир қанча районларда қаттиқ жала ва шамол сув юзасини бирдан кўтара бошлади. АҚШ метеорология хизматининг вакиллари тўлқинлар 4 метргача баландликка кўтарилиши мумкин, деган гапни ҳам истисно этмаяптилар. Тошган дарё суви баъзи аҳоли пунктларини босди, у жойларда энергия таъминоти издан чиқди.

Бешта штатда фавқулодда ҳолат эълон қилинди. Маъмурларнинг буйруғига биноан 200 мингдан кўп киши шошилинч равишда ўз уйларини тарк этди. Бутун Атлантика соҳилида мактаблардаги машғулотлар бекор қилинди. Мактаб бинолари, шунингдек баъзи черков бинолари ва ҳукумат муассасаларининг бинолари эвакуация пунктлари ва пана, жойларга айлантирилди. ЮПИ агентлигининг хабар қилишича, Нью-Жерси штатининг Ньюарк шаҳридаги халқаро аэропорт, Нью-Йоркдаги халқаро савдо марказининг баланд биноси ёпиб қўйилган. Бундан ташқари ишчилар бу ердаги қўлтиқда жойлашган ва ҳозир ремонт қилинаётган Озодлик ҳайкали теварагига шошилинч тарзда ҳавозалар маҳкамламоқдалар.

Қутқарув хизматлари вакилларининг ташвишланиб айтишларича, табиий офат оқибатларини тўла тушуниб етмай, мол-мулкини кўзи киймаган кўпгина америкаликлар бўронни ўз уйларида ўтириб ўтказиш умидида озиқ-овқат, ёқилғи ва энг зарур молларни ғамлаб қўймоқдалар. «25 миллионга яқин америкалик аслида ўқ узишга тайёрланаётган «Глория» деб аталмиш тўппончанинг оғзига тик қараб турибдилар», — деди қутқарувчилардан бири.

Ўзига яраша машғулот топди

Англиялик Жо Лонгни (инглизча «узун» degани) баланд бўйли, дейиш мумкин эмас. Чунки унинг бўйи — бор-йўғи 1 метру 65 сантиметр. Ёшликдан бошлаб Жо ўзининг баландпарвоз фамилиясини оқлаш йўлларини излади. У ўзига яраша машғулот — чўп оёқда юриш билан шуғуллана бошлади. Мана шундан буён 30 йилдан кўпроқ вақт ўтди. Ҳозир Лонг ўзини чўп оёқда юриш бўйича норасмий жаҳон чемпиони, деб билади. Чунки у 10,5 метр баландликдаги чўп оёқда бемалол ҳаракат қила олади.

Саломатлик ҳақида суҳбатлар

Врач маслаҳати

ЎПКАНИ ШИКАСТЛАНИШДАН САҚЛАНГ

Нафас аъзоларида хилма-хил касалликлар учраб туради. Жумладан, ўпка яллиғланиши (зотилжам), бронхит, бронхиал астма, альвеолит, ўпка эмпиземаси, пневмосклероз, турли ўсмалар, гижжалар келтириб чиқарган, замбуруғлар таъсирида пайдо бўлган касалликлар шулар жумласига киради. Бу хасталикларга аксарият ҳолларда шамоллаш, зарарли микроорганизмлар, хунук одатлар, заҳарли газлардан бузилган ифлос ҳаво сабаб бўлади.

Шамоллашда одам организмининг ташқи муҳитга нисбатан мослашиши ўзгаради. Натижада периферик гемодинамика сустлашади. Бу эса, ўз навбатида ҳужайра ва тўқималарда газ алмашинувига таъсир этиб, совуққа нисбатан керагидан ортиқча реакция ҳосил қилади.

Нафас аъзоларида, одатда жуда турли-туман микроорганизмлар ва замбуруғлар учрайди: уларнинг кўпчилиги, одатда нафас йўлларига ҳаво билан кириб туради, десак янглишмаган бўламиз. Бу микроорганизмларнинг аксарияти балғам билан ташқарига чиқариб юборилади. Баъзилари эса нафас йўлларида яшашга мослашиб, организмга деярли зарар етказмайди. Лекин организмга кучли микроблар кирса, организмнинг ҳимоя кучлари заифлашса касаллик келиб чиқади. Бунда нафас йўлларида беозор яшаб турган (сафрофит) микроблар ҳам касалликни келтириб чиқарувчи воситага айланади.

Шуни ҳам айтиш кераки, организм ҳимоя воситаларининг бузилишига, ўзгаришига ҳаётда, меҳнат жараёнида санитария қоидаларига риоя қилмаслик ва турли зарарли одатлар сабаб бўлади. Шулар орасида тамаки чекиш ва спиртли ичкиликлар ичиш ниҳоятда зарарлидир.

Алкоголь— заҳар. Инсоннинг бирор ҳужайраси, бирор тўқимаси ёки аъзоси унинг заҳарли таъсиридан четда қолмайди. Бу эса, алкоголнинг биринчи навбатда ҳаётнинг асоси бўлмиш оқсилга ҳалокатли таъсири билан боғлиқдир.

Спиртли ичкилик ичиш билан нафас олиш органларининг ҳолати ўртасида катта боғланиш бор, буни асло унутмаслик керак. Алкоголь ўпка ҳужайраларининг озиқланишини ёмонлаштиради, спирли ичкилик мунтазам ичилганда эса, ўпка тўқималарининг касаллик туғдирувчи микробларга қаршилик кўрсатиши пасаяди.

Ҳозирги вақтда «сил микробактерияси» деган атама кенг тарқалган, сил микробактериялари асосан сил билан оғриган беморларнинг турли ажратмаларида бўлади. Бемор йўталганда, гаплашганда атроф-муҳитга жуда кўп микробларни тарқатади ва у соғлом кишиларга юқиш манбаи бўлиб қолиши мумкин. Беморлар фойдаланадиган буюмлар; сочиқ, идиш-товоқ, кийим-кечак, ўрин-кўрпа, китоб ва шу кабилар орқали ҳам силга чалиниш мумкин. Одамнинг организмига сил микробактерияси тушганида организм ҳимоя кучлари етарли қаршилик кўрсата олмаса, сил касаллиги келиб чиқади.

Сил касаллиги организмнинг деярли ҳамма аъзоларини зарарлаши мумкин. Лекин ўпка, суяк, буйрак ва жинсий органларнинг сил билан касалланиши кўпроқ учраб туради.

Спиртли ичимликлар ва тамакининг заҳарли таъсири ўпкадаги касалликларни кучайтириб, оғирлаштириб юборади. Силга қарши дорилар билан даволанаётган бемор учун спиртли ичимликлар ичиш ва тамаки чекиш ниҳоятда хавфлидир!!

Силга қарши курашнинг асосий вазифаларидан бири касалликни ўз вақтида аниқлашдан иборат. (Ўз вақтида флюорографик текширишдан ўтиб туриш керак). Сил билан оғриган беморнинг шифо топиб кетиши касалликнинг қайси босқичда аниқланганига бевосита боғлиқ бўлади. Асосан профилактик текширувларда аниқланадиган, энди бошланиб келаётган чегараланган ҳолат касалликнинг тарқалиб кетган турига қараганда анча тез ва осон тузалади

Шуни унутмаслик кераки, сил кўпинча шамоллаш касаллигига ўхшаб кетади. Касалликнинг ўткир аломатлари йўқолганидан кейин беморлар ўзларини бир оз яхши ҳис қиладилар ва ўз вақтида аниқланмаган сил процесси зўрайиб кетади. Шу туфайли, ўпкадаги сил процессини ўз вақтида аниқлаш учун аҳолини рентген-флюорографик, профилактик текширувдан ўтказиб туриш муҳим аҳамиятга эга.

Р. АЪЗАМОВ,

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги сил касалликлари илмий-текшириш институтининг фанлар бўйича директор ўринбосари, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач.

● НАБОТОГ —ҲАЁТ МАНБАИ

МОЙЧЕЧАКНИНГ ЯНА БИР ХОСИЯТИ

Мойчечак ўсимлиги бир қатор хосиятлари билан доривор гиёҳ ҳисобланади. Бу ўсимлик мураккабгуллилар оиласига мансуб бўлиб, Ватанимизда унинг 30 тури учрайди. Мойчечакнинг бўйи 40 сантиметр, барглар патсимон-кесик, гуллари оқ, сариқ рангда бўлиб, саватча шаклини ҳосил қилади, меваси — писта.

Мойчечак Ватанимизнинг Европа қисмида, Сибирнинг жанубида, Кавказ ва Ўрта Осиёда ўсади. Ҳозирги вақтда илмий медицинада доривор препаратларни кенг миқёсда ишлаб чиқариш саноатида талаб катта бўлгани учун Украина, Белоруссия ва бошқа жойларда маданийлаштириб катта плантацияларда етиштирилмоқда. Унинг шифобахшликда кўпдан-кўп хосиятлари бор.

Олимларимиз яқинда мойчечакнинг яна бир хосиятини, у суваракка [тараканга] қушанда эканлигини аниқлашди. Мойчечак гулининг кукуни (ҳар квадрат метр жой ҳисобига 20 граммдан сепиб қўйилса, сувараклари йўқотади.

Т. МАҲМУДОВ,
биолог.

Томск. СССР Фанлар академиясининг Сибирь бўлимида биринчи илмий-техника комплекси ташкил этилди. Атмосфера оптикаси институти унинг бир звеносидир.

Институт фаолиятининг асосий илмий йўналиши оптик диапазондаги электр магнит тўлқинларининг Ер ва бошқа планеталар атмосферасида тарқалишини комплекс тадқиқ этишдан иборат.

СУРАТДА: СССР Фанлар академияси Сибирь бўлими Томск атмосфера оптикаси институтининг тарқатувчи муҳит оптикаси бўлимидаги кичик аэрозол камерасида кичик илмий ходим А. Тумаков (чапда) ва стажер-тадқиқотчи Д. Кабанов булут, туман, тутуннинг аэрозол камерада тарқалиши бўйича тажриба олиб бормоқдалар.

ТАСС фотохроникаси.

Сўраган эдингиз...

ЛЯМБЛИОЗ ҚАНДАЙ ХАСТАЛИК?

Менинг икки яшар ўғлим бетоб эди, врачга кўрсатсак лямблиоз бўлибди, дейишди. Бу қандай касаллик?

Ш. Нурматова,
ўқитувчи.

Бу касаллик 1859 йилда ичак шиллиғида содда ҳайвонлар турига кирадиган касаллик қўзғатувчисини топган олим Д. Ф. Лямбль номи билан аталади.

Лямблиялар ифлос қўл, ҳар хил озиқ-овқат маҳсулотлари, айниқса иссиқ сув билан ювилмайдигамн маҳсулотлар (хом мевалар, сабзавотлар), шунингдек, сув, рўзғор анжомлари орқали юқиши мумкин. Болаларда лямблияларнинг юқиши кўпинча бир ёшдан то тўрт ёшгача кузатилади. Болаларда асосан лямблиознинг ичак тури ҳамда жигар тури учрайди.

Лямблиознинг ичак турида болаларнинг ичи келиб-келмайди, ёки тез-тез келади, баъзан гоҳ ич суриб, гоҳ қабзият бўлади. Тана вазни ортмай қўяди, иштаҳа пасаяди, бола қорнида оғриқ сезади, баъзан иссиғи 37—37,3 даражагача етади. Касалликнинг юқорида айтиб ўтилган барча белгилари гоҳ зўраяди, гоҳ камаяди. Бола грипп, юқори нафас йўллари шамоллаганда ва бошқа касалликлар билан оғриганда лямблиознинг ичак тури айниқса зўраяди, лямблиознинг дизентерияга қўшилиши унинг оқибатини ёмонлаштиради, сурункали турга ўтиб кетишига сабаб бўлади.

Лямблиознинг жигар тури кўпроқ беш ёшдан ошган болаларда кузатилади ва анча тарқалган тур ҳисобланади. Бу турда болаларда қориннинг ўнг томонида ҳуружсимон оғриқлар пайдо бўлади, жиғилдон қайнайди, кекириш, кўнгил айниши ва қусиши кузатилади. Бундан ташқари, жигар катталашиши ва пайпаслаб кўрилганда оғриқ сезиши мумкин. Лабораторияда ахлат текширилганда лямблиялар топилади.

Лямблиознинг жигар тури ўз вақтида аниқланмаса ва даволанмаса жигар ва ўт йўлларининг сурункали зарарланишига олиб келиши мумкин.

Лямблиознинг олдини олиш учун асосан оилада ва болалар муассасаларида озодаликка, санитария-гигиена режимига қатъий амал қилиш зарур. Ичи келиб-келмайдиган, қабзият бўладиган ва яслига ҳамда болалар боғчасига борадиган болаларда лямблия борйўқлиги текширилиши керак. Лямблиялар топилганда, ҳатто касалликнинг клиник белгилари мутлақо бўлмаган тақдирда ҳам даволаш лозим.

Лямблияларга қарши воситаларни доимо тўла сифатли овқатланиш, гигиеник режимга риоя қилиш билан бирга олиб борилади. Лямблиоз билан, айниқса унинг жигар тури билан оғриган болалар доимо врач назорати остида бўлишлари керак. Уларда лямблиялар бор-йўқлигини текшириб туриш ва зарур бўлганда даволаш курсини такрорлаш лозим.

Лямблиоз касаллиги билан оғриган болалар Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигига қарашли 1-клиник касалхонасида профессор Нозима Деҳқонхўжаева раҳбарлигидаги бўлимда ҳамда Тошкент Давлат медицина институтининг 1-клиник шифохонасининг профессори Маннон Мирзамуҳамедов бошчилигидаги болалар бўлимида самарали методлар билан даволанадилар.

Ш. ТУРСУНОВ,
Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигига қарашли Педиатрия илмий-тадқиқот институти клиникасининг бош врачи.

Шаҳар даволаш-профилактика муассасаларида беморларни аниқлаш, уларнинг саломатлигини тиклаш, диспансерлаштириш ишларига катта эътибор берилаяпти.

СУРАТДА: 4-стоматология поликлиникасининг олий категорияли врачи К. Сахиев беморни қабул қилмоқда.

Д. Аҳмедов фотоси.

● Шифобахш неъматлар

МЕВАСИ ҚОРАЮ, НАФИ БЕБАҲО

Табиат инсониятга нақадар ғамхўрки, у яратган мева-ю сабзавотларнинг ҳар бири аъзоларимиз учун ниҳоятда зарурият туғдиради. Кўпинча одамлар орасида милк касалликлари тез-тез учраб туради. Бу хасталикка бақлажон яхши даво бўлади.

Бақлажон асосан бир йиллик ўсимлик бўлиб, унинг асли ватани Ҳиндистондир. Унинг бўйи бир метргача ўсади ва цилиндрсимон мевасининг узунлиги 15—30 сантиметр бўлади. Ўзбекистонда унинг уч хил нави экилади. Айниқса, «Исполин—63» ва «Болгар —87» номли навларидан йилига ҳар гектаридан 260— 300 центнергача ҳосил олинади.

Бақлажоннинг шифобахш меваси таркибида қанд моддаси, витаминлардан В, В2, С, аскобат кислота, минерал тузлар кўп. Унинг доимо пўсти юпқа, ялтироқ-қора ёки бинафша ранглиси истеъмол учун танланади. Унутмангки, унинг таркибидаги зарур моддаларнинг кўпчилиги пўстидадир. Ишлатишда дум томони кесиб ташланади, пўсти билан бирга қўшиб тўғралади. Кўпчилик бақлажон икра тайёрлайман деб унинг сервитамин пўстини арчиб ташлайди, бу яхши эмас.

Бақлажоннинг пўстини гўшт қиймалагич билан қиймаланади. Қовуришда қўшиб қоврилади. Барра мевасидан ҳамма овқатга қўшиб ишлатиш мумкин. Кўпинча бақлажоннинг ички қисми олинади-да, бошқа сабзавотлар билан бирга қовурилади, саримсоқпиёз қўшиб тайёр сабзавот қиймани бақлажон ичига жойланади, сўнг қиздирилган ёғда товага босилади ва духовкада пиширилади. Бундай таом жуда сервитамин ҳисобланади ва танга роҳат бағишлайди.

О. КАРИМОВА.

ТЕНГИ ЙЎҚ МЕТОД

С. М. Киров номли Ленинград Давлат врачлар малакасини ошириш институти травматология ва ортопедия кафедрасининг ходимлари шикастланган бўғим қисмларини тиклашда саноат кўламида тайёрланган протезлардан фойдаланишдан тамомила воз кечдилар. Улар тамоман янги методни таклиф қилдилар. Бунда сунъий протез бевосита операция чоғида тайёрланади.

— Саноат бир неча хилгина протез ишлаб чиқаради. Шунинг учун ҳам операциядан кейин бемор сунъий бўғимга кўниккунича анча вақт керак бўлади, — дейди ишнинг илмий раҳбари профессор А. В. Воронцов.— Биз янги методни таклиф қилдик. Протез махсус полимердан бевосита операция жараёнида тайёрланади. Шундай қилиб, врачлар бўғимнинг ишдан чиққан қисми аниқ нусхасини ясайдилар.

Бу янги ечим соддалиги ва самарадорлиги жиҳатидан жаҳон практикасида тенгсиздир. Ҳозир Ленинград методи билан юздан кўпроқ киши операция қилинди ва бўғимининг шикастланган қисми тамомила тикланди.

Сунъий протезларни ясаш учун маҳсус мосламалар, материаллар талаб қилинмайди. Уларни ишлаб чиқариш учун керакли нарсаларнинг ҳаммаси ҳар қандай касалхонадан топилади. Ленинградлик хирург таклиф этган якка эндопротезлаш усули ҳозир мамлакат клиникаларида кенг кўламда қўллана бошлади.

(ТАСС).

● Санъатнинг сеҳрли олами

РАНГЛАРДА ҲАЁТ МАДҲИ

Мусаввир мўйқаламининг соҳир кучи шундаки, у ранглар воситасида ҳаётнинг бадиий инъикосини яратади. Ранглар образларнинг мукаммал тасвирини жилолантириб, кишилар эстетик оламини бойитади, дунёқарашини шакллантиради. Рангтасвир асарлари шунинг учун ҳам кўп дилларга севимли ва ардоқлидир. Айни кунларда Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида муваффақият билан намойиш этилаётган тасвирий санъат асарларида ана шундай таъсирчан куч, юксак бадиият мужассам бўлган. Кўргазмага қўйилган юзга яқин тасвирий санъат асарларида ҳаёт гўзалликлари, курашчан инсон руҳий оламининг чексиз ва беғуборлиги ранглар воситасида тараннум этилади.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, рассом В. И. Жмакин мўйқаламидан чиққан «Фронтга», «Қўшчилар союзи байрами» расмларида Туркистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш давридан, жўшқин кураш кунларидан айрим лавҳалар акслантирилган. Бу лавҳаларда тарихий ҳақиқат бадиий рангларда жонлантирилиб, кураш йилларининг ўзига хос бўронли руҳи ифодаланган. Мойбўёқда ишланган расмларда ранглар воситасида тўлақонли образлар яратилган.

Кейинги йилларда бир қанча истеъдодли ўзбек рассомлари инқилоб йиллари мавзуларига мурожаат этиб, бадиий баркамол тасвирий санъат асарлари яратдилар. Кўргазмада намойиш этилаётган И. Ҳайдаровнинг «Чинор — ревком», Б. М. Бобоевнинг «Биринчи ўқитувчи», А. П. Перовнинг «Оби ҳаёт келади», «Куз саховати» каби асарлари шулар жумласидандир. Рассом Т. Миржалиловнинг «Форис» деб номланган мойбўёқда ишланган полотноси ранглар уйғунлиги билан ажралиб туради. Асарда она-юрт гўзаллиги, табиат бағрини қумсаш ва соғиниш ҳислари барқ уриб тургандек туюлади. Қишлоқ манзарасининг нозик чизгилари ушбу асарга ҳаётий жозиба бахш этган.

Салоҳиятли ўзбек рассоми Ш. Абдурашидов хотирасига бағишланган «Мусаввирлар — Бахмалда» деб номланган йирик полотно кўргазма марказидан ўрин олган. Ушбу расм автори А. Т. Мирзаев табиат ва инсон руҳиятини чамбарчас чизгичларда беради. Асарда гўзал Бахмал тоғлари гўзалликларидан ҳайратга тушган бир гуруҳ ёш мусаввирларнинг қалб ҳаяжонлари ранглар воситасида сувратланган. Табиат гўзаллигининг руҳиятига нақадар таъсир этишини бир қарашда билиб олиш мумкин.

Истеъдодли рассом, СССР Давлат мукофоти лауреати Б. Ф. Жалоловнинг «Чилига ишонаман» расмлар туркуми ўзининг замонавий руҳи, озодлик ва демократия учун кураш пафоси билан алоҳида ажралиб туради. Унинг мўйқалами жило берган ранглар кескин халқаро вазиятлар қуршовида яшаётган йигирманчи аср кишисининг тинчлик ва озодликка бўлган хоҳиш, иродасини моҳирона акс эттирган. Рассом яратган замонамиз кишиларининг образларида бетакрор курашчан руҳ барқ уриб туради. Линогравюра санъати ўзининг реалистик тасвири билан романтизм кўринишларини уйғунлаштиради. Кўргазмада замонавий мавзуларда яратилган ана шундай асарлар кўп. Ўзбекистон халқ рассоми Қ. Башаровнинг «Ғалаба» деб номланган триптия, Ю. И. Стрельниковнинг «Тинчлик мудофаасида», Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати М. А. Когаровнинг «Булбуллар», «Қора тун» линогравюралари шулар жумласидандир.

Бош кўргазмада республикамиз пойтахтида яшаб ижод этаётган бир гуруҳ санъат усталарининг ёғоч, мис, бронза ва шамотда ишланган ҳайкалтарошлик асарлари ҳам намойиш этиляпти. Таниқли ҳайкалтарош П. А. Ивановнинг «Ҳамза» бюсти (ёғоч), Л. Г. Рябцовнинг «Қизил аскар», Я. И. Шапиронинг «Деҳқон» П. Д. Ассевнинг «Шура» (Бронза), Т. А. Қосимовнинг «Эркакча сўзлашув» (мис), Т. Тожихўжаевнинг «Селекционер», В. Г. Саркисовнинг «Бир лаҳзалик сукунат», Н. А. Қорлихоновнинг «Ёш рассомлар» (шамот) асарлари образларнинг тўлақонли яратилганлиги билан диққат-эътиборни тортади.

Шуни мамнуният билан таъкидлаш кераки, П. П. Бенков номидаги республика бадиий билим юрти битирувчиларининг энг яхши асарларини Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида намойиш этиш яхши анъанага айланган. Айни кунларда кўргазма марказий павильонида билим юрти ёш талантларининг ўндан ортиқ диплом иши асарлари зиёратчилар эътиборига ҳавола этилган. Буларнинг барчаси серқуёш республикамизда тасвирий санъат ва ҳайкалтарошликнинг барча тур ва кўринишлари муваффақият билан ривожланаётганлиги д а н далолат беради.

Республикамиз Бош кўргазмасига қўйилган рангтасвир асарлари зиёратчиларнинг катта қизиқиши ва эътиборига сазовор бўлмоқда. Чунки бу санъат асарларида дориламон замон ва фаровон ҳаёт мадҳи тараннум этилгандир.

А. АМИНОВ.

● БИЛИБ ҚЎЙГАН ЯХШИ

ТЕМИР МОДДАСИ ФОЙДАЛИМИ?

Ҳурматли редакция! Организмга темир моддаси нега керак бўлади? Темир қайси маҳсулотларда бор?

К. МУҲАМЕДОВ,
пенсионер.

Темир моддаси қон яратиш жараёнига ва ҳужайралар нафасини нормаллаштириш учун зарур бўлади. Катта ёшли одам организмида тўрт граммга яқин темир бўлади. Бироқ, бу миқдорнинг бир қисми организмдан турли воситалар билан чиқиб кетади.

Темир моддаси янги эритроцитлар (қизил қон таначалари)нинг ҳосил бўлиши учун зарур, зеро улар кўпи билан 3—4 ойдан ортиқ яшамайди. Мана шунинг учун ҳам организм темирнинг ҳар куни овқат билан бирга тушишига муҳтож бўлади, аёлларга эса темир моддаси эркакларга қараганда деярли икки баробар кўп зарур бўлади.

Озиқ-овқат маҳсулотларидаги темир моддаси ингичка ичак шиллиқ пардаси ҳужайралари томонидан яхши сўрилмайди. Ҳар куни бундай микроэлементдан икки миллиграммга яқини организмга сўрилиши учун унга овқат билан камида 18 миллиграмм темир моддаси тушиши керак бўлади. Ҳомиладорлар, эмизикли аёллар, спорт, оғир жисмоний меҳнат билан шуғулланадиган одамларга темир моддаси бундан ҳам кўпроқ зарур. Ана шундай ҳолларда темир моддаси кўп бўладиган озиқ-овқат маҳсулотларидан тез-тез еб туриш лозим бўлади. У қуён, курка гўштида, ловияда, сўкда, сули ва гречиха ёрмасида кўп бўлади.

Товуқ гўшти, мол, қўй гўштида, товуқ тухумида, манний ёрмасида, иккинчи нав буғдой унидан ёпилган нон, нок, олма, олхўри ва ўрикда ҳам темир моддаси бор.

Сосиска, гуруч, макарон, помидор, лавлаги, карам, сабзи, қора смородина, қулупнайда эса бу микроэлемент оз миқдорда бўлади.

Овқат ҳаддан ташқари ёғлиқ бўлса, темир моддаси ингичка ичакда яхши сўрилмайди. Шунинг учун организм темир моддасига нисбатан катта эҳтиёж сезганда таркибида шу модда кўп бўладиган маҳсулотларни кўпроқ ейиш, ёғлиқ таомларни эса камайтириш керак.

Баъзи касалликларда маҳсулотлардаги темир моддасининг организмга сўрилиши бузилган бўлса, темир запаси ўрнини тўлдириш мақсадида врач махсус дорилар буюради.

М. ОРИФЖОНОВА.

● Китоб жавонингизга

Шекспир асарлари ўзбек тилида

Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти 1980 йилда Жаҳон адабиётининг улкан намояндаларидан бири, буюк инглиз драматурги Вильям Шекспирнинг беш жилддан иборат «Танланган асарлари»ни ўзбек тилида нашр этишга ҳозирлик кўрабошлаган эди. Ана шу бошланган катта ишнинг биринчи маҳсули 1981 йилда юзага келди. Ўзбек китобхонлари ўша йили буюк драматургнинг биринчи китобини қўлга олдилар.

Китобнинг биринчи жилдига сўзбоши билан Воҳид Зоҳидов қатнашган эди. Турли йилларда ўзбек тилига таржима қилинган асарларни тўплаш ва уларни тартибга келтиришда шоир Жамол Камолнинг хизматларини алоҳида қайд қилиб ўтиш зарур. Китоблардаги барча асарларга талантли рассом Иван Кириакиди безак берган.

Беш жилддан иборат бу китобнинг яна бир ибратли томони шундаки, унга тўпланган асарларни ўзбек адабиётининг йирик шоирлари, ёзувчилари ҳамда драматурглари таржима қилишган. «Отелло», «Қирол Лир»ни Ғафур Ғулом, «Ромео ва Жульетта», «Хамлет»ни Уйғун, «Антоний ва Клеопатра»ни Комил Яшин, «Ўн икки кеча ёки тур фа ҳангомалар»ни Ҳамид Ғулом, «Қийиқ қизнинг қуйилиши»ни Туроб Тўла, «Ричард III»ни Асқад Мухтор, «Венеция савдогарлари», «Макбет», «Кориолан», «Қиш эртаги», «Қирол Генрих-IV» асарлари шоир Жамол Камол таржимасига мансубдир.

Тўрт йил давом этган ижодий меҳнат ниҳоясига етди. Жаҳон адабиётининг улкан вакилларидан бири, буюк драматург Вильям Шекспирнинг беш жилддан иборат «Танланган асарлари» ўзбек тилида биринчи бор нашр этилди.

Буюк драматург Вильям Шекспир ўз асарларида инсоннинг мураккаб ҳаётини қаламга олади. Меҳр ва муҳаббат, қаҳр ва ғазаб, дўстга садоқат, душманга нафрат каби буюк инсоний туйғулар таҳлили Шекспир асарларининг умрига-умр қўшади.

Буюк рус танқидчиси В. Белинский Шекспир ижоди ҳақида шундай деган эди: «Драматург сифатида у билан ҳали ҳеч ким тенглаша олмади, унинг номи ёнига фақат унинг ўзини номини ёзиш мумкин. Унга бутун оламни қамраб оладиган ақл насиб этганди».

Буюк Гёте ҳам бу нодир санъаткор ижодига алоҳида ҳурмат билан қараган, уни ардоқлаб қуйидагиларни ёзган эди. «Шекспирнинг буюк руҳига жон бахш этган нарса реал оламнинг ўзидадир. Унинг асарлари асосини ҳақиқат ва ҳаётнинг ўзи ташкил этади, шунинг учун барча асарлари жуда ҳаққоний ва кучлидир...»

Бу баҳолар Вильям Шекспирнинг нақадар буюклигидан далолат беради. Шундай экан, буюк адиб яратган бой ва гўзал бадиий оламга эга бўлиш ҳар бир китобхон учун ҳам фарз, ҳам қарздир. Бу адибнинг ижодидан баҳра олиш улкан саодатдир. Шу боисдан шоирнинг Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриётининг ходимлари томонидан кўркам ва сифатли беш жилддан иборат «Танланган асарлари» ўзбек тилидаги нашрининг якунланиши маданий ҳаётимизда муҳим воқеадир.

С. АЗИМОВА,
Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти ходими.

УЛУҒ РУС ШОИРИГА БАҒИШЛАНДИ

Улуғ рус шоири Сергей Есениннинг сермазмун ижоди ҳар бир совет китобхони кўнглига яқин. Унинг шеърлари, бепоён Ватан кенгликлари, Улуғ Октябрь инқилобининг ғалабасига бағишланган достонлари миллионлар қалбидан жой олган. Шоир туғилган куннинг 90 йиллиги муносабати билан мамлакатимизнинг шаҳар ва қишлоқларида, область ва ўлкаларида унинг ижодига бағишланган учрашувлар, адабий кечалар ўтказилмоқда.

Шоир юбилейи шарафига 15 номда катта тиражларда унинг тўпламлари, ижодига бағишланган мажмуалар, хотира ва альбомлар нашр қилинади.

Сергей Есениннинг таржимаи ҳолида пойтахтимиз Тошкент ҳам муҳим ўрин тутади. Шоир шу ерда яшаб, Шарқ ҳаёти билан яқиндан танишди, дўстлар орттирди. Таниқли ўзбек шоири, Ҳамза номидаги республика давлат мукофотининг лауреати Эркин Воҳидов таржимасида нашр этилган Сергей Есениннинг китобини ўзбек китобхонлари яхши билишади, севиб мутолаа қилишади.

Пойтахтимиздаги Округ офицерлар уйида таниқли шоир таваллудининг 90 йиллиги муносабати билан юбилей кечаси ўтказилди. Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти лауреати, Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари Абдулла Орипов таниқли шоирнинг ижоди, ҳаёти ва совет шеъриятиги тараққиётига қўшган ҳиссаси ҳақида сўзлади. Юбилей кечасида Москва, Ленинград, Тошкент шоирлари, таржимонлар, хонандалар ҳамда бадиий сўз усталари қатнашдилар.

Дьерд МИКЕШ, венгер ёзувчиси.

МУКОФОТ

(Ҳажвия)

Эр беш юз сўм мукофот олгану хотинига билдирмаяпти. Ахир хотинларга ҳамма гапни айтавериш шарт эмас, тўғрими?

Бу саҳна уйда кечки овқатдан кейинги оқшомда ўйналади. Эр қўлида газета билан олган мукофот пулини қандай сарфлаш ҳақида ширин хаёлга ботган.

ХОТИН (**секин**). Ишхонангизда қандай янгиликлар бор?

ЭР (**уйғониб**). Кечирасан! Нима дединг? Янгиликлармй? Ҳеч гап йўқ. Сени нима қизиқтиради?

ХОТИН. Мени ҳамма нарса қизиқтиради.

ЭР (**эснаб**). Марҳамат... Биз тайёр маҳсулотлар бўйича планни бажардик... Бизда кооперациялашда қийинчиликлар сезилмоқда.

ХОТИН (**қизиқиш билан**). Наҳотки?

ЭР (**хўрсиниб**). Ҳа, худди шундай!

ХОТИН. Бошқа ҳеч гап бўлгани йўқми?

ЭР. Йўқ.

ХОТИН. Сиз мукофот олмадингизми?

ЭР. Афсуски йўқ! Олишим керак эди, лекин беришмади, озгина беришганда ҳам жуда асқотарди-да.

ХОТИН. Ҳақиқатан олмадингизми?

ЭР (**хафа бўлиб**). Азизим, олган бўлсам сендан яширармидим? Наҳотки шундай фикрга борсанг.

ХОТИН. Ҳа, озгина мукофот пули бўлганида жуда ўрнини топарди-да.

ЭР (**хотиржам, таскин бериш оҳангида**). Тез кунларда бериб қолишса ажаб эмас.

ХОТИН. Ҳа, энди олма билан ўрик бўлармидингиз? Қарияпсиз. Яхши ишлолмаяпгандирсиз.

ЭР. Йўғ-э, қандай тилинг борди. Бундай дейишга ҳали эрта чоғи!

ХОТИН. Хафа бўлишнинг сира ўрни йўқ. Ҳамма ҳам қариши мумкин...

ЭР. (**норози бўлиб**), Қўй-э... Қўйсангчи!

ХОТИН. Ҳаммага ҳам мукофот бераверишмайдику.

ЭР. Ростданми?!

ХОТИН. Мукофотни фақат илғорлар олади-да.

ЭР. Илғорлар дегин...

ХОТИН. Албатта-да, олдин обдон муҳокама қилишади кимга мукофот беришни. Ахир мукофотга нолойиқ одамга пул бериб юборишса заводдагилар нима дейишади.

ЭР (**асабийлашиб**). Нима дейишади, нима дейишади...

ХОТИН. Хафа бўлманг! Олмасангиз олмапсиз-да, ордона қолсин. Шунга ҳам хафа бўласизми?! Ҳар доим ололмайсизку ахир? Хафа бўлганингизга арзисайкин... Нимасини айтасиз, сиз кеча дунёга келибсизми, ҳозирги ёшлар эса сизлардан баттар, илиги пуч.

ЭР (**эзилиб**): Ҳо, мен ҳар қандайи билан мусобақалашишим мумкин!

ХОТИН. Биламан, биламан, жуда яхши.

ЭР (**аччиғланиб**). Нимани биласан? Ҳеч нарсани билмайсан!

ХОТИН. Нимани билмайман. Сиз ниманидир мендан яширяпсиз.

ЭР. Менми? Нималар деяпсан?

ХОТИН. Жаҳлингиз чиқмасин.

ЭР (**жаҳл билан**). Жаҳлим чиқмайди.

ХОТИН (**қисқа**). Жаҳлингиз чиқаяпти, нимагалигини ҳам биламан.

ЭР. Билсанг жуда яхши-да, ундай бўлса менга ҳам айт, мен ҳам билиб олай.

ХОТИН. Ҳа-да, Шовага мукофот олса, сиз ололмасангиз жаҳлингиз чиқади-да.

ЭР (**майна қилиб**). Шовага? Ўша латта-я? Ўша мукофот олибдими?

ХОТИН. Сиз аламингизга чидай олмай уни ерга уряпсиз.

ЭР. Менга алам қилар эканми? Менга-я, жуда қизиқ бўлибди-да!

ХОТИН. Сизга қизиқ бўлибдию, Шовага мукофот олган.

ЭР. Шовага?

ХОТИН. Бундай эркаклардай бўлсангизчи, куйинаверманг. Мен сизни мукофотсиз ҳам севаман...

ЭР. Ундай бўлса яхшилаб уқиб ол.

ХОТИН. Қулоғим том битган эмас, анчадан бери уқиб турибман.

ЭР (**шанғиллаб**). Яхшилаб уқиб ол. Мен мукофот олдим. Мана беш юз сўм! (**Пулни столга ташлайди**). Мен боя бермоқчи эдим. Топган гапиничи? Шовага эмиш... Алам қиларкан кишига.

ХОТИН (**ҳузур қилиб пулни санашга киришиб кетади**). Юз, икки юз, икки юз йигирма...

ЭР. Буни топган гапиничи, Шовага. Ўша билан тенг қилганини-чи, Шовага!!

Русчадан
Даврон РАҲМОНОВ
таржимаси.

„ТО“ спорт ҳафтаси

ТОШКЕНТ—ОЛМАОТА

«ДЎСТЛИК» МАТЧИ

ШАХМАТ МАТЧИ

△ Сиртқи «Дўстлик» шахмат матчида 1:0 ҳисобида тошкентликлар олдинда боришмоқда.

△ Иккинчи тахтада ҳам тошкентликларнинг устунлиги кўзга ташланиб қолди.

△ Олмаоталиклар қандай юришни танлашаркин!

Навбатдаги 41-юриш учун ўйлашга ажратилган бир ҳафта муддат ўтди. Ўтган ҳафта мобайнида сиртқи шахмат матчи иштирокчиларидан келган хатларда ҳам, телефон хабарларида ҳам фикр якдил бўлди. ТошДУ ўқитувчиси Р. Орипов, 242-мактаб 8-синф ўқувчиси Ф. Содиқов, пенсионерлар И. Журавлев, Д. Осипов, Б. Офицеров (энг ёши 76 да), Сергели районидаги Юрий Гагарин номли пионерлар уйининг шахмат клуби аъзолари, сотувчи Ш. Ёқубов, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Ички ишлар бошқармаси ходими, лейтенант Н. Бобоев, кутубхоначи Э. Набижонов, қурувчи инженер М. Беженов ҳамда жуда кўп оқ шомхонлар 41. Фg8:g7 юришини ягона тўғри йўл деб таклиф этдилар.

«Камалак» шахмат клубининг жамоатчилик Совети ҳам бу таклифни бир овоздан маъқуллади.

Шундай қилиб, моддий мувозанат бузилди. Энди оқларнинг пиёдаси фарзинга чиқишга шайланди. Шунингдек қораларнинг шоҳи оқларнинг фарзин ва филининг ҳужум таъқибига тушди. Олмаоталиклар бу вазиятда қандай оқилона йўл танлашаркин? Улар фарзин ва от ҳаракати уйғунлигини таъминлай олишармикан? Бу саволларга биз бир ҳафтадан сўнг аниқ жавоб оламиз. Унгача ҳурматли газетхонлар, сизлар сиртқи шахмат матчи қандай бораётганлиги ҳақидаги фикр ва мулоҳазаларингизни ёзиб юборинг.

Бизнинг адрес: 700047, Тошкент шаҳри, ГСП, Ленинград кўчаси, 32, «Тошкент оқшоми» («Дўстлик» матчи»)га. Ўз фикр ва мулоҳазарингизни 39-08-74, 32-55-32 телефонлари орқали ҳам хабар қилишингиз мумкин.

МУСОБАҚАЛАР ХРОНИКАСИ

◆ Чирчиқда самбо кураши бўйича касаба союзлар кўнгилли спорт жамиятлари кучли спортчиларининг Бутуниттифоқ мусобақаси бўлиб ўтди. Беллашувларда республикамиз вакиллари ҳам муваффақиятли иштирок этдилар. 48 килограммгача вазн тоифасида термизлик Жўра Аннаев биринчи бўлди. Унинг муваффақиятини тошкентлик командадошлари 90 килограммгача вазн тоифасида Улуғбек Шомирзаев билан 100 килограммдан юқори вазн тоифасида Ҳикмат Каримов давом эттирдилар. 62 килограммгача вазн тоифасида ҳамшаҳримиз Баҳром Сегизбоев учинчи ўринни эгаллади.

◆ Бориспольда чим хоккей бўйича олий лиганинг олти кучли аёллар командаси ўртасида мамлакат чемпионати финал ўйинлари бошланди. Старт матчида Тошкент областининг «Политотдел» колхози спортчилари биринчилик пешқадамларидан бири — «Таурас» (Шяуляй) командаси хоккейчилари билан куч синашдилар ва 1:0 ҳисобида ғалаба қозондилар.

◆ Қорақалпоғистон пойтахти Нукусда эркин кураш бўйича «Буревестник» кўнгилли спорт жамияти Ўзбекистон Совети биринчилиги ниҳоясига етди. Беллашувларда 62 килограммгача вазн тоифасида тошкентлик Қудрат Мусаев ҳурмат шоҳсупасининг энг юқори поғонасига кўтарилди. Унинг командадоши Вячеслав Малахов ҳам 74 килограммгача вазн тоифасидаги курашчилар ўртасида ғолиб чиқди.

◆ Тошкентлик спартакчи Сергей Целищчев стендга отиш бўйича ўсмирлар ўртасида Челябинскда ўтказилган Бутуниттифоқ биринчилигида учта мукофотни қўлга киритди.

Сергей ўзининг мерганлик қобилиятини программанинг янги тури — дуэль отиш (бунда битта ўқ отилади)да ҳам намойиш этди. У 50 нишондан 48 тасини аниқ мўлжаллаб, биринчи ўринни эгаллади. Ҳамшаҳримиз «Спартак» Марказий совети командаси составида яна бир олтин медални қўлга киритди.

Мусобақа якунларига кўра С. Целищчев СССР ёшлар терма командаси сафидан жой олди.

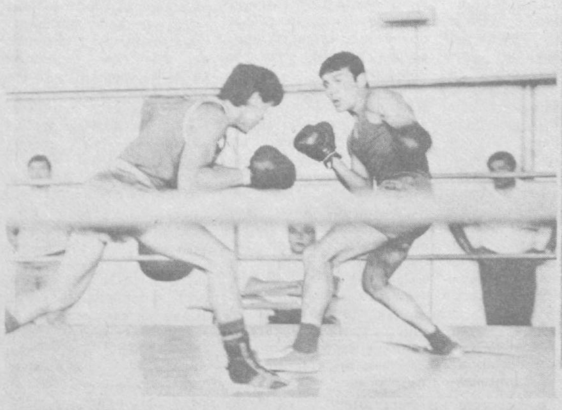

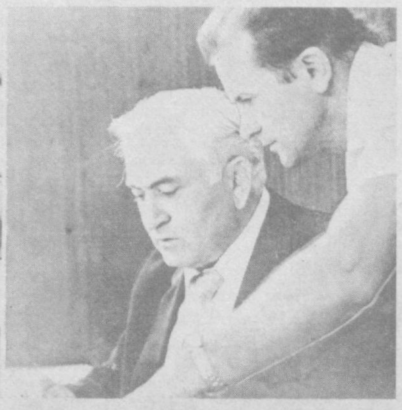

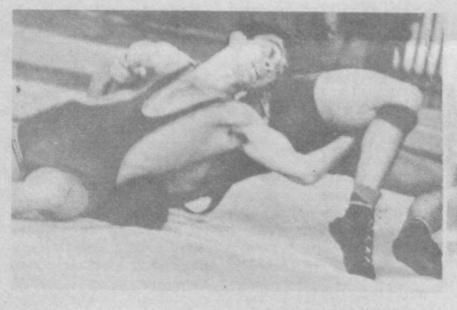

ШАҲАР СПАРТАКИАДАСИ XX

ОММАВИЙ МАҲОРАТ МАКТАБИ

Пойтахтимиз спорт ҳаётида муҳим воқеа — XX анъанавий шаҳар юбилей спартакиадаси мусобақалари ниҳоясига етди. Қарийб бир ой мобайнида шаҳримиз районларининг вакиллари пойтахтнинг энг яхши стадионлари ва спорт комплексларида спортнинг 21 тури бўйича финал турнирларда кескин кураш олиб бордилар. Буюк Ғалабанинг 40 йиллиги, КПСС XXVII съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XXI съезди шарафига бағишланган спартакиаданинг дастлабки оммавий босқичларида ярим миллионга яқин киши қатнашди. Мусобақа натижаларига кўра ўқувчилар ўртасида Куйбишев район командаси олдинда бўлди. Турар жойлар бўйича беллашувларда Чилонзор райони коллективи ҳаммадан муваффақиятли қатнашди.

Мусобақаларнинг финал турнирларида 8 халқаро классдаги СССР спорт мастери, 200 га яқин СССР спорт мастери ва жуда кўплаб спорт мастерлигига номзодлар, биринчи разрядлилар иштирок этди. Кескин кураш остида ўтган баҳсларда иккита мастерлик, 21 та мастерликка номзод ва 300 дан зиёд биринчи разряд натижалари қайд этилди ва тасдиқланди.

XX спартакиада нафақат юбилей, балки дўстона мусобақа байрами ҳам бўлди. Шаҳримизнинг йирик мусобақаларида илк маротаба чет эллик спортчилар ҳам қатнашишди. Чунончи, эфиопиялик спортчилар спартакиада қатнашчилари томонидан илиқ кутиб олинди. Меҳмонлар сузиш баҳсларида иштирок этдилар.

Спартакиада программасига энг оммавий спорт турлари билан бирга, эндигина кенг тарқалаётган бадминтон ва теннис ҳам киритилди.

Биринчиликни умумкоманда ҳисобида Куйбишев райони вакиллари (район спорт комитети раиси Э. Исмоилов) қўлга киритди. Улар 3308,5 очко жамғариб, XX анъанавий шаҳар юбилей спартакиадасининг чемпиони бўлишди. Райoннинг муваффақиятига Ўзбекистон Давлат физкультура институти студентлари катта ҳисса қўшди. Спартакиада программасига киритилган 21 спорт туридан 12 турида Куйбишев райони командалари ғолиб чиқишди.

Умумкоманда ҳисобида иккинчи ўринни 2671,25 очко тўплаган Чилонзор райони спорт ихлосмандлари эгаллашди (район спорт комитети раиси В. Мураткин). Бу сафар улар ўтган спартакиадага нисбатан ҳурмат шоҳсупасида бир поғона юқорига кўтарилдилар.

Совринли учинчи ўринга 1867 очко билан Октябрь райони вакиллари сазовор бўлдилар (район спорт комитети раиси З. Ибатулин). Бу районда ҳам ўтган спартакиадага нисбатан сезиларли ижобий ўзгаришлар бўлган. XIX спартакиадада улар олтинчи ўринни эгаллаган бўлсалар, бу гал совринли учинчи ўрин учун Ленин райони спортчилари билан кескин кураш олиб бордилар ва ғолиб чиқдилар. Кейинги ўринлар қуйидагича тартибда бўлди: 4. Ленин райони — 1827,5 очко; 5. Собир Раҳимов райони —1551,5 очко; 6. Ҳамза райони —1438,5 очко; 7. Киров райони—1296,5 очко; 8. Фрунзе райони — 1216,5 очко; 9. Сергели райони — 921 очко; 10. Акмал Икромов райони—421 очко.

Спартакиада якунлари ҳақида гап борар экан, программадаги барча спорт турлари бўйича фақат Ленин ва Октябрь районлари тўла командалари билан қатнашганлигини таъкидлаш лозим. Спортнинг алоҳида турлари бўйича қолган саккизта райoннинг командалари турли сабабларга кўра баҳслашувларда иштирок этмади. Масалан, спорт гимнастикаси мусобақаларида биргина Собир Раҳимов райони спортчилари иштирок этишди. Очиғини айтганда. Акмал Икромов, Киров, Фрунзе, Сергели районларидан шу спорт турлари баҳсларида қатнашиш ҳақидаги талабномалар тушди, аммо бу командаларнинг техник жиҳатдан кўрсаткичлари паст бўлганлиги учун мусобақага қўйилмади.

Баъзи районларнинг спорт бўйича мутасадди раҳбарларининг ташкилий ишларидаги масъулиятсизлиги ва совуққонлиги кишини ажаблантиради. Чунончи, Акмал Икромов районининг теннис, баскетбол (аёллар), қўл тўпи, (эркаклар), шахмат, мерганлик, оғир атлетика, спорт гимнастикаси, кураш, самбо ва классик кураш командалари, Киров районининг волейбол (эркаклар ва аёллар), стол теннис, мерганлик, спорт гимнастикаси командалари, Собир Раҳимов районининг оғир атлетика, кураш командалари, Сергели районининг спорт гимнастикаси командаси, Фрунзе районининг эркин кураш, спорт гимнастикаси, теннис, шахмат бўйича командалари ана шу совуққонлик оқибатида мусобақаларга қўйилмади. Шунингдек, баҳслар давомида спартакиада низомига риоя қилмаганлиги, чунончи мусобақага келмагани учун Куйбишев, Октябрь, Собир Раҳимов районларининг футбол командалари, Ҳамза ва Сергели районларининг волейбол командалари турнирдан четлатилди. Техник жиҳатдан етарлича тайёргарлиги бўлмаганлиги сабабли Акмал Икромов райони енгил атлетика ва велосипед командаларига очко берилмади.

Шунга қарамай, баҳслашувлар ғоят-да қизиқарли ва кескин кураш вазиятида ўтди. Айниқса, сузувчилар ва енгил атлетикачилар беллашуви қизғин ва мароқли бўлди.

Бу спартакиада Ўзбекистон XX юбилей спартакиадаси ва СССР халқлари IX спартакиадасига тайёргарлик кўришда катта маҳорат ва синов босқичи вазифасини ўтади. Шунингдек, бу йирик спорт байрами республика спартакиадасида қатнашувчи шаҳар терма командасига номзод спортчиларни аниқлашда ҳам жуда муҳим бўлди.

Э. ДАВИДОВ,
спартакиада бош судьяси, республика тоифасидаги судья.

СУРАТЛАРДА: «Меҳнат резервлари» спорт комплексида ўтган финал мусобақаларидан лавҳалар: рингда «жанг» қизғин; мусобақа ҳакамлари (ўнгдан) республика тоифасидаги судья А. Пастухов ва СССРда хизмат кўрсатган тренер М. Бекмирзаев ғолибларни аниқлашмоқда; гиламда эркин кураш бўйича ғолиблик учун кураш кетмоқда; томошабинлар —«Ким ғолиб чиқаркин!»

В. Мирошниченко фотолари.

Редактор
Ш.О.УБАЙДУЛЛАЕВ

● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

12 ОКТЯБРДАН БОШЛАБ
ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАРТА
Антонина ТРОФИМОВА раҳбарлигидаги
СОВЕТ ИТТИФОҚИДА ЯГОНА
ЯНГИ ИЛЛЮЗИОН МУЗИКАЛИ-РЕВЮ
ГАСТРОЛЛАРИ

Томошалар соат 19.30 да, шанба кунлари соат 16, 19.00 да, якшанба кунлари 13, 16, 19.00 да бошланади.
Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинмоқда.
Касса ҳар куни соат 10 дан 20.00 гача очиқ.
44-35-91, 44-35-84 телефонлари бўйича справкалар олиш мумкин.

ҲУРМАТЛИ ЎРТОҚЛАР!

ҚАРИНДОШ-УРУҒ ВА ЯҚИН КИШИЛАРИНГИЗНИ УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 68 ЙИЛЛИГИ БАЙРАМИ БИЛАН ТАБРИКЛАШНИ ЭСДАН ЧИҚАРМАНГ!

СИЗ УЧУН ҲАММА АЛОҚА БЎЛИМЛАРИДА ХИЛМА-ХИЛ ТАБРИК ОТКРИТКАЛАРИ МАВЖУД, ШУ АЛОҚА БЎЛИМЛАРИНИНГ ЎЗИДАН СИЗ ТАБРИК ТЕЛЕГРАММАЛАРИ, ИЧИГА СОВҒА-САЛОМ СОЛИНГАН БАНДЕРОЛ ЁКИ ПОСИЛКАЛАРНИ ҲАМ ЖЎНАТИШИНГИЗ МУМКИН

Телеграммалар адресларни кўрсатишда Сизга хизмат кўрсатаётган ва Сиз телеграмма жўнатаётган жойнинг алоқа бўлими номерини кўрсатишни эсдан чиқарманг!

Бошқа шаҳарларга жўнатиладиган табрик телеграммаларини қабул қилиш уларни манзилга етказиб бериш муддати билан бирга — 4 ноябрдан, маҳаллий доирада эса — 5 ноябрдан бошлаб тўхтатилади. Почта жўнатмалари адресида адресат ва жўнатувчининг олти рақамли почта индексини албатта кўрсатинг.

Хатларни фақат 114x162, 162x229, 229x324 мм, ҳажмдаги стандарт конвертларда жўнатинг.

ЭСДА ТУТИНГ!

Почта жўнатмалари ва телеграммаларнинг адресларини тўғри кўрсатиш уларни ўз вақтида адресатларга етказиб беришни тезлаштиради!

ТОШКЕНТ ШАҲАР ПОЧТА АЛОҚАСИНИНГ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ-ТЕХНИКА БОШҚАРМАСИ.

«ТАШСАНТЕХГАЗМОНТАЖ» ТРЕСТИНИНГ
ЎҚУВ ПУНКТИ
слесарь-сантехниклар тайёрловчи
1,5 ОЙЛИК КУРСЛАРГА
ва газ-электр пайвандчилари (кенг профилдаги)
ТАЙЁРЛОВЧИ
3,5 ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ўқишга 18 ёшдан 40 ёшгача бўлган кишилар қабул қилинадилар.
Ўқувчилар ойига 76 сўм стипендия оладилар.
Курсларни битириб чиққанлар трест бошқармаларига ишга юбориладилар.
Трест ишчилари навбат тартибида турар жой билан таъминланадилар.
Машғулотлар группаларнинг комплектлашувига қараб бошланади.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Октябрь райони, 1-Радиальний проезди, 12«а»-уй, 3-монтаж бошқармаси (10, 23, 27-трамвайлар; 2, 7, 10-троллейбуслар; 48, 97, 56, 10, 88, 157-автобусларнинг «Ишчилар шаҳарчаси» бекати).

театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА—10/X да **Севилья сартароши,** 11/X да **Севги тумори,** 12/X да **Фидойилар.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 10/X да **Рўё,** 11/X да **Келинлар қўзғолони,** 12/X да **Маршал Жуков.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 10/X да **Мангулик,** 11/X да **Гулсара,** 12/X да **Тошболта ошиқ.**

кино

11 ОКТЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ЖАҲАННАМ» — **Санъат саройи** (катта зал, 11, 13.30, 16, 18, 20.40; телефонлар: 44-21-44, 44-21-34, 44-21-74).

«ҒИРТ ЁЛҒОНЧИ» — **Санъат саройи** (кичик зал, 12, 14.30, 17, 19.30).

«БИР-БИРИМИЗ УЧУН ЯРАТИЛГАНМИЗ» — **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги** (тоқ соатларда, телефон 53-65-87).

«БОРИГА БАРАКА» — **Восток** (жуфт соатларда, телефон 91-14-61), **Москва** (тоқ соатларда телефон 33-05-01), **Дружба** (жуфт соатларда, телефон 66-15-75).

«ЧИН ҚАЛБДАН СИЗНИНГ...» — **Искра** (жуфт соатларда, телефон 39-14-59).

«БИРГИТ ХААС ТАРИХИ» **Фестиваль** (20.30, телефон 32-78-02), **ВЛКСМ 30 йиллиги** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52). **Дружба** (тоқ соатларда, телефон 66-15-75).

«ТОШЛОҚДА ҲАМ ДАРАХТ ЎСАДИ» — **Нукус** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00, телефон 46-70-69), **Лисунов номли** (11, 14, 17, 20.00; телефон 96-34-02).

«СЕНИНГ МУҲАББАТИНГ» **Тошкент Советининг 50 йиллиги** (12, 15, 18, 21.00; телефон 78-47-25).

«РАҚОБАТЧИ ҚОНДОШЛАР» — **Чайка** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00; телефон 77-06-20).

«ҚАЛБАКИ ШАХС» — **Хива** (20.30).

«ЎЙЛАМАЙ БОСИЛГАН ҚАДАМ» — **Ҳамза номли** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00; телефон 91-10-51). **К. Ёрматов номли** (11, 14, 17, 20.00; телефон 24-22-66).

«ТАҚДИР ҲОКИМИ» — **Қозоғистон** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00; телефон 35-24-92), **С. Раҳимов номли** (11, 13.30, 16, 18.30; телефон 48-46-71).

ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

«ТАШГАЗ» БИРЛАШМАСИ
11 октябрь соат 10 дан 17.00 гача
Шаҳристон кўчаси бўйлаб ўтган ўрта босимли водопровод профилактик ремонт қилиниши муносабати билан
«Юнусобод» массивини
ГАЗ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ
(СА-3, СА-4 дан ташқари)
ТЎХТАТИЛИШИНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ
«Ташгаз» ишлаб чиқариш бирлашмаси.

«МЕҲНАТ РЕЗЕРВЛАРИ»
ЎҚУВ-ТРЕНИРОВКА БАЗАСИ
(Волгоград кўчаси, 81-уй)
1985—86 ЎҚУВ ЙИЛИГА
ПУЛЛИК ФИЗКУЛЬТУРА-СОҒЛОМЛАШТИРИШ ГРУППАЛАРИГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

БОЛАЛАР ВА ЎСМИРЛАР УЧУН

5-7 ёшли ва ундан катта болалар учун сузиш бўйича;
10-14 ёшли болалар учун бокс, эркин ва классик кураш, дзю-до;
14-17 ёшли болалар учун ритмик гимнастика бўйича;
7-8 ёшли болалар учун бадиий гимнастика;
10-16 ёшлилар учун оғир атлетика бўйича;
Машғулотлар болалар группаларида ҳафтасига 2-3 марта 45-90 минутдан ўтказилади.

МАШҒУЛОТЛАР ТАЖРИБАЛИ ТРЕНЕРЛАР РАҲБАРЛИГИДА ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН ЗАЛЛАРДА СОАТ 9.00 ДАН 18.00 ГАЧА ЎТКАЗИЛАДИ.

КАТТАЛАР УЧУН:
сузиш бўйича саломатлик группалари;
Умумий жисмоний тайёргарлик группалари (ОФП).

СПОРТ ЙЎНАЛИШИ БИЛАН ФИЗКУЛЬТУРА-СОҒЛОМЛАШТИРИШ ГРУППАЛАРИ:

оғир атлетика, бокс, эркин кураш ва классик кураш бўйича:
соғломлаштирувчи югуриш группалари.
ритмик гимнастика группалари.
МАШҒУЛОТЛАР ҲАФТАСИГА 3 МАРТА ИШ ПАЙТИ БЎЛМАГАН ВАҚТЛАРДА ЭРТАЛАБ ВА КЕЧҚУРУН ЎТКАЗИЛАДИ.

АБОНЕМЕНТЛАР СПОРТ КОМПЛЕКСИНИНГ БУХГАЛТЕРИЯСИДА СОАТ 16.00 ДАН 19.00 ГАЧА (шанба ва якшанбадан ташқари) СОТИЛАДИ.

Маълумотлар олиш учун телефон: 77-83-53.

ТВ пайшанба

10 ОКТЯБРЬ

● МТ I

17.10 Литва ССРда хизмат кўрсатган коллектив, «Нямунас» ашула ва рақс ансамблининг концерти.
17.40 «Қувноқ стартлар».
18.25 Арфа квартети чалади.
18.45 «Миллионлар ленинча университети». «Меҳнат — жамият — инсон».
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 Духовой оркестрлар чалади.
19.50 Футбол бўйича жаҳон чемпионатининг саралаш матчи. Дания — Швейцария терма командалари. 2-тайм. Даниядан олиб кўрсатилади.
20.35 «Тунги топилма». Телевизион бадиий фильм премьераси. «Бешафқат фронт» сериясидан.
21.30 «Время».
22.05 «Баттол жангдан ғолиб чиқиш учун».
22.45 СССР халқ артисти Е. Нестеренко ҳамда МТ ва БР рус халқ чолғулари академик оркестрининг концерти.
23.20 «Дунё воқеалари».

● МТ II

18.30 Янгиликлар.
18.50 «Қишлоқ янгиликлари».
19.50 Реклама.
19.55 «Чили қўнғироқлари». Музикали кўрсатув.
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар».
20.50 Ритмик гимнастика.
21.20 «Кўм-кўк энергия». Илмий-оммабоп фильм.
21.30 «Время».
22.05 «Ёз ҳам тугаб қолди». Телевизион бадиий фильм.
23.15 «Бу кунларнинг ўчмас шуҳрати». Телефильм премьераси (Тошкент).
23.30 Баскетбол бўйича Европа чемпионларининг кубоги. Эркаклар. 1/16 финал. «Жальгирис» (Каунас) — «Словнафт» (Братислава). Каунасдан олиб кўрсатилади.

● ЎзТВ I

18.00 Янгиликлар.
18.15 Мультфильм.
18.20 Болалар учун. «Қўшиғим, жон қўшиғим».
19.00 «Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз». (Телетомошабинларнинг Ўзбекистон телевидениеси ва радио эшиттиришларининг ривожланиши ҳақидаги саволларига жавоб берамиз). (рус.).
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.50 «Республика шолипояларида».
20.10 «Қўқон». Ҳужжатли фильм («Ўзбектелефильм»).
20.30 «Ахборот».
20.55 «Меҳнат завқи». Концерт.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Баҳс». Ёшлар учун нон ҳақида кўрсатув.
23.10 Кўрсатувлар программаси.

ЖУМА

11 ОКТЯБРЬ

● МТ I

9.00 «Время».
9.40 Шахмат бўйича жаҳон чемпионати. Информацион кўрсатув.
9.55 «Ёз ҳам тугаб қолди». Телевизион бадиий фильм.
11.05 XVIII аср рус вокал лирикаси.
11.35 «Тунги топилма». Телевизион бадиий фильм. «Бешафқат фронт» сериясидан.
12.30 Телефильмлар: «Қадимий Пермь ҳайкалтарошлиги», «Гобустан».
13.00 Янгиликлар.

* * *

15.00 Янгиликлар.
15.15 «Бир районнинг оддий иш кунлари». Телефильм.
15.45 Ф. Лист. Венгерча 6-рапсодия.
15.55 Испаниянинг миллий байрамига. «Испания бўйлаб». Киноочерк.
16.20 «Рус тили».
16.50 «Бу фантастик олам».
18.25 «Ҳамдўстлик». Тележурнал.
18.55 «Қувноқ нотачалар».
19.10 «Дунё воқеалари».
19.25 Шахмат бўйича жаҳон чемпионати. Информацион кўрсатув.
19.40 Бадиий гимнастика бўйича жаҳон чемпионати. Испаниядан олиб кўрсатилади.
20.25 «Р уч икс»нинг овози мангу тинди». Телевизион бадиий фильм премьераси. «Бешафқат фронт» сериясидан.
21.30 «Время».
22.00 «Балли, қизлар!» Краснодар ўлкаси қишлоқ хўжалик ходимлари — чорвадорларининг конкурси.
23.40 «Дунё воқеалари».

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15 Телефильм.
9.35, 10.40 Тарих. 4-синф. Крепостной қишлоғида.
10.00, 14.10 Инглиз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
10.30 «Янги техника буюмлари. Вакуумли виключателлар».
11.05 «Табиатшунослик» кўрсатувининг почтаси.
11.35, 12.40 Тарих. 7-синф. Киев Руси.
12.05 Я. Смеляков поэзияси.
13.10 Умумий биология. 9-синф.
13.40 География. Карпатлар. Қрим. Кавказ.
14.40 Жамиятшунослик. Халқ ҳокимияти.
15.10 «Пўлат шундай тобланди». (Н. Островский ҳаёти ва ижоди саҳифалари).
15.55 «Электроника ва биз».
16.25 Янгиликлар.

* * *

18.30 Янгиликлар.
18.45 «Янги Афон». Телефильм.
19.05 «Камалак» халқ ижодиёти телепрограммаларининг VI Халқаро фестивали. «Мақом» (Сурия).
19.30 «Саёҳатчилар клуби».
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар».
20.45 «Социалистик экономикани бошқариш».
21.30 «Время».
22.00 «Сергей Есенин». Ҳужжатли фильм.
23.00 Хоккей бўйича СССР чемпионати. «Торпедо» — «Динамо» (Москва). «Химик» —«Спартак». Йўқлама.

● ЎзТВ I

7.30 Ритмик гимнастика.
7.50 «Салом, кичкинтойлар!» Музикали дақиқалар.
8.00 «Тонгги тароналар».
8.10 «Илғор тажриба—ҳаммага»
8.20 «Октябрь ойи анорининг таъми». Ҳужжатли фильм («Ўзбектелефильм»).
8.30 «Ахборот».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Касбим —фахрим».
18.40 «Капитал маблағлардан самарали фойдаланайлик». Қурилиш материаллари саноати тажрибаси мисолида (рус.).
19.10 «Чорвачилик — зарбдор фронт».

«Узспортторг»нинг 1-«Динамо» магазини коллективи магазиннинг кекса ходимларидан бири, меҳнат ветерани, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси

Абдураим Қосимович АБДУЛЛАЕВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Механика ва иншоотларнинг сейсмик мустаҳкамлиги институти коллективи институт катта илмий ходими, физика-математика фанлари кандидати А. О. Шокировга укаси

Акбаржон Одилович ШОКИРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ»)
—орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и Ташгорсовета.
(Газета бир йилда 300 марта чиқади).

БИЗНИНГ АДРЕС:
700047, ТОШКЕНТ ШАҲРИ,
ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Телефонлар: секретариат — 33-57-02: бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат — 33-08-74; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги — 32-55-39; Совет қурилиши ва ҳуқуқ —32-54-19; фан, мактаб, олий ўқув юртлари — 32-53-10; адабиёт ва санъат —32-56-81; ахборот —33-28-95; спорт ва ҳарбий ватанпарварлик ишлари— 32-55-32; хатлар — 33-29-70; эълонлар бўлими— 33-81-42; нашриёт диспетчери — 32-78-94.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р—14071. Индекс 64690 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10